

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ. 410.023.03.2022

Pani
Maria Skubniewska
Prezes Zarządu

Fundusz Rozwoju Spółek SA
ul. Bonifraterska 17
00-203 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/081 – Nadzór właścicielski państwa nad spółkami stocznioowymi

I. Dane identyfikacyjne-

Jednostka kontrolowana	Fundusz Rozwoju Spółek Spółka Akcyjna, ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Skubniewska, Prezes Zarządu od 1 lutego 2021 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: 1. Artur Sociński, Wiceprezes Zarządu ds. Przemysłu Stoczniowego od 18 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r.2. Paweł Brzezicki, Prezes Zarządu od 1 maja 2019 r. do 6 lutego 2020 r.3. Joanna Walichnowska, Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Korporacyjnego od 7 lutego 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nadzór właścicielski spółek dominujących nad spółkami stoczniowymi.2. Wyniki ekonomiczne spółek stoczniowych i działania podejmowane w celu ich optymalizacji, realizacja strategii i planów w zakresie przemysłu stoczniowego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	1. Anna Dejk-Chojnacka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/141/2022 z 31 sierpnia 2022 r.2. Bogusław Wójcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/140/2022 z 31 sierpnia 2022 r.3. Radosław Kropiowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/147/2022 z 2 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: FRS, Spółka lub Fundusz.

² Dalej: Prezes Zarządu.

³ Czynności kontrolne w Spółce zakończyły się 16 grudnia 2022 r.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundusz w latach 2019-2022 sprawował nadzór właścicielski nad Stoczną Szczecińską „Wulkan” sp. z o.o.⁶ oraz od września 2021 r.⁷ nad Morską Stoczną Remontową „Gryfia” S.A.⁸.

Nadzór nad spółkami⁹ prowadzony był m.in. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych¹⁰, Zasad sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa¹¹, comiesięczne sprawozdania składane przez spółki stoczniowe. FRS nie opracował odrębnych zasad polityki właścicielskiej.

Fundusz na bieżąco monitorował wyniki ekonomiczne Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia. Wdrożył w umowie Stoczni Wulkan i statucie Stoczni Gryfia wymogi dotyczące powoływania osób do organów zarządzających i nadzorujących spółek stoczniowych określone w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹². Do organów nadzorczych Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia FRS powoływał osoby spełniające wymagania formalne określone w przepisach art. 20-23 ww. ustawy. Wszystkie uzyskały pozytywną opinię Rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych¹³. Ustalono, że poza jedną osobą, żaden z pozostałych członków rad nadzorczych¹⁴, przed datą powołania do tego organu nie pracował w branży morskiej lub spółkach stoczniowych (sześć osób było członkami rad nadzorczych tych podmiotów).

Fundusz uzyskiwał od spółek stoczniowych informacje o pracach ich RN, w tym sprawozdania z działalności RN oraz miesięczne sprawozdania finansowe sporządzane przez zarządy spółek. FRS jako właściciel Stoczni Wulkan i większościowy akcjonariusz Stoczni Gryfia dokonywał (jako Zgromadzenie Wspólników/większościowy Akcjonariusz) m.in. ocen działalności zarządów i RN (wszystkie zostały zatwierdzone).

FRS podjął działania mające na celu określenie w spółkach stoczniowych zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych odpowiadających wymogom ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹⁵.

Nadzór FRS nad Stoczną Gryfia nie był w pełni skuteczny. Stwierdzono, że RN podjęła uchwały w sprawie przyznania i wypłacenia wynagrodzenia zmiennego członkom zarządu za 2021 r. w łącznej kwocie [REDAKTOWANE] brutto, mimo że poziom ich wykonania oceniono na niższy niż [REDAKTOWANE]%, co skutkowało w związku z postanowieniami § [REDAKTOWANE] uchwały nr [REDAKTOWANE] Nadzwyczajnego Walnego

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Poprzednio: Szczeciński Park Przemysłowy Sp. z o.o. oraz Stoczni Szczecińska Sp. z o.o.: dalej: Stoczni Wulkan.

⁷ W ramach niniejszej kontroli NIK badaniem objęto nadzór właścicielski sprawowany przez FRS nad Stoczną Gryfia w okresie od września 2021 r. Zagadnienia związane z nadzorem sprawowanym w latach 2017-2021 (do 31 sierpnia) objęte były kontrolą NIK nr D/21/503 „Działalność i restrukturyzacji Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia SA oraz zaangażowanie Funduszu Rozwoju Spółek SA w procesy naprawcze i sprawowanie nadzoru właścicielskiego.

⁸ Dalej: Stoczni Gryfia.

⁹ Tj. Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia; dalej: spółki stoczniowe.

¹⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm. Dalej: k.s.h.

¹¹ Dokument wydany przez Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 września 2017 r.; dalej: Zasady nadzoru.

¹² Dz.U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm.; dalej: ustawa o zasadach zarządzania mieniem.

¹³ Dalej: Rada ds. Spółek.

¹⁴ Dalej: RN.

* W treści wystąpienia pokontrolnego NIK wyłączyła jawność informacji ustawowo chronionych, w tym stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) w interesie spółki FRS SA lub innych przedsiębiorców, bądź osób fizycznych, których dotyczą zawarte w wystąpieniu pokontrolnym informacje, przez ich wykreślenie i zastąpienie oznaczeniem [REDAKTOWANE]

¹⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. dalej: ustawa o wynagrodzeniach w spółkach.

Zgromadzenia¹⁶ Stoczni Gryfia z [REDACTED] r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu¹⁷, brakiem podstaw do jego przyznania.

FRS monitorował, w ramach sprawowanego nadzoru, wykonywany przez Stocznię Wulkan Kontrakt Nr BIZM/34/2020 z 14 września 2020 r.¹⁸ na zaprojektowanie, skonstruowanie, wybudowanie, wyposażenie, przetestowanie, uruchomienie i wykończenie DOKu i związaną z nim umowę inwestycyjną¹⁹ z tego samego dnia, której przedmiotem było ustalenie praw i obowiązków stron w związku z realizacją przedsięwzięcia, polegającego na pozyskaniu przez Stocznię Gryfia nowego doku pływającego i modernizacji posiadanej przez Stocznię Gryfia infrastruktury okołodokowej²⁰. Terminowe wykonanie obu zadań miało strategiczne znaczenie dla spółek stoczniowych i FRS. Przedsięwzięcia te miały być realizowane [REDACTED] oraz zakończone w terminie 17 miesięcy liczonych od 28 grudnia 2020 r., za łączną kwotę 155,3 mln zł netto.

Oba zadania nie zostały wykonane w zakładanych terminach oraz nie zostały w tym czasie podpisane aneksy do umów zmieniające termin ich realizacji. W ocenie NIK w przypadku podmiotów, które nie byłyby powiązane ze sobą kapitałowo istnieje znaczne prawdopodobieństwo naliczenia wykonawcy przez zamawiającego kar umownych i ich egzekwowania wraz pozostałymi konsekwencjami wynikającymi z postanowień umownych. FRS w stosunku do spółek stoczniowych nie podjął żadnego z powyższych działań.

Strony ww. umów podpisały [REDACTED], tj. po upływie wszelkich terminów określonych w Kontrakcie, Aneks nr 2 do Kontraktu, Porozumienie do Umowy Inwestycyjnej oraz Porozumienie do Umowy Leasingu DOKu zawartej 17 grudnia 2020 r.²¹. Postanowiono w nich m.in., że powyższe przedsięwzięcia zostać mają wykonane nie później niż do 30 września 2024 r.²² za łączną kwotę²³ [REDACTED] (tj. wyższą o [REDACTED] od pierwotnych założeń).

[REDACTED] Za przyczyny braku ich realizacji, wyznaczenia nowej daty wykonania i wzrostu kosztów [REDACTED] uznano okoliczności zewnętrzne, niezależne od FRS i spółek stoczniowych, tj.: pandemię COVID-19; niekorzystne okoliczności oraz niemożliwie do przewidzenia zmiany na rynku surowcowym, towarów i usług niezbędnych do wykonania Kontraktu oraz wojnę w bezpośrednim sąsiedztwie Polski, a także nienależyte wykonanie przez projektanta DOKu dokumentacji projektowo-konstrukcyjnej.

FRS zaakceptował (jako Zamawiający DOK) fakt, że Wykonawca (Stocznia Wulkan) nie złożył żadnego pisma spełniającego wymogi określone w art. [REDACTED] Kontraktu (*Na Wykonawcę nałożono obowiązek niezwłocznego powiadomienia pozostałych Stron Kontraktu, tj. FRS i Stocznię Gryfia²⁴, o okolicznościach, które zdaniem Wykonawcy mogą wywołać opóźnienie i przedstawienie dokumentów potwierdzających związek przyczynowo-skutkowy z wystąpieniem siły wyższej i poinformowanie o dacie rozpoczęcia opóźnienia, jej przyczynach oraz o szacunkowym czasie jej trwania*). Ustanowiony przez FRS Inżynier Kontraktu od

¹⁶ Dalej: NWZ.

¹⁷ Dalej: Uchwała Nr 8 NWZ.

¹⁸ Dalej: Kontrakt.

¹⁹ Zawartą między FRS (Finansujący) a Stocznią Gryfia (Korzystający).

²⁰ Dalej: Umowa Inwestycyjna.

²¹ Dalej: Umowa Leasingu.

²² Pod warunkiem wejścia w życie Aneksu nr 2 do Kontraktu w terminie do [REDACTED]

²³ Według Aneksu nr 2 do Kontraktu nr BIZM/34/2020 budowa doku miała kosztować [REDACTED] a podpisanym także [REDACTED] Porozumieniu w sprawie zasad dalszego wykonywania Umowy Inwestycyjnej z 14 września 2020 r. maksymalny koszt Modernizacji Infrastruktury oszacowano na [REDACTED]

²⁴ W Kontrakcie FRS i Stocznia Gryfia określone zostały, jako Zamawiający.

sierpnia 2021 r. co miesiąc podnosił m.in. zasadność renegocjowania Kontraktu, Wskazana wojna w Ukrainie rozpoczęła się 24 lutego 2022 r., tj. w 14 miesiącu realizacji kontraktu (trzy miesiące przed umownym terminem jego ukończenia).

NIK zauważa, iż opóźniająca się realizacja Kontraktu ma wpływ na wyniki finansowe generowane przez Stocznnię Wulkan. Zysk netto z 2,6 mln zł na koniec 2019 r. uległ obniżeniu do (-)19,4 mln zł na koniec 2021 r. Strata netto na koniec października 2022 r. wynosiła: [REDAKTOWANE]. Natomiast w planie modernizacji Stoczni Gryfia z 2020 r. na lata 2020-2030 założono m.in., że od [REDAKTOWANE] DOK miał generować przychody w kwocie [REDAKTOWANE] rocznie.

Jako nierzetelne NIK oceniła ponadto informacje przekazywane przez FRS Radzie Nadzorczej FRS i Ministrowi Infrastruktury o okolicznościach związanych z realizacją Kontraktu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe²⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór właścicielski spółek dominujących nad spółkami stoczniowymi

Opis stanu faktycznego

1.1. W ramach realizowanego nadzoru nad spółkami stoczniowymi²⁶ FRS wykonywał swoje uprawnienia na podstawie m.in. przepisów k.s.h. i zasad nadzoru. FRS nie opracował w odniesieniu do spółek stoczniowych odrębnych zasad polityki właścicielskiej. W regulaminach organizacyjnych Spółki określono zadania dotyczące sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółką stoczniowymi²⁷. Do obowiązków Zespołu Nadzoru Właścicielskiego²⁸, należało m.in. opracowywanie, inicjowanie zmian i koordynowanie realizacji zasad nadzoru właścicielskiego; przygotowywanie dokumentów kierowanych pod obrady Zgromadzenia Wspólników/ Walnego Zgromadzenia oraz posiedzeń rad nadzorczych nadzorowanych spółek; uzyskiwanie zgód Walnego Zgromadzenia FRS na wykonywanie prawa głosu na Zgromadzeniach Wspólników/Walnych Zgromadzeniach wobec spółek, dla których FRS jest spółką dominującą w przypadkach określonych w statucie FRS; monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek zależnych i nadzorowanie realizacji wdrożonych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych wobec FRS; nadzorowanie realizacji zasad zarządzania mieniem w spółkach, dla których FRS jest spółką dominującą; nadzorowanie polityki kadrowej w odniesieniu do zarządów i rad nadzorczych spółek nadzorowanych, a także kształtowanie zasad ich wynagrodzeń; monitorowanie wdrażania wypracowanych rozwiązań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych oraz promowanie nowych inicjatyw biznesowych dla spółek nadzorowanych; współpraca z jednostką nadzoru podmiotu wykonującego uprawnienia z akcji Skarbu Państwa w FRS w zakresie spółek nadzorowanych przez FRS w szczególności poprzez

²⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

²⁶ Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli FRS posiadał 100% udziałów Stoczni Wulkan i 92,36% akcji Stoczni Gryfia. Skarb Państwa posiadał 100% akcji FRS. Prawa z akcji od 6 października 2020 r. wykonywał Minister Infrastruktury. Poprzednio Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

²⁷ Regulaminy Organizacyjne 1. Regulamin Organizacyjny Spółki - załącznik nr 1 do uchwały Zarządu nr 26 z 17 lipca 2018 r.; 2. Regulamin Organizacyjny Spółki - załącznik nr 1 do uchwały Rady Nadzorczej nr 56/VI/2019 z 28 października 2019 r.; 3. Regulamin Organizacyjny Spółki - Załącznik do uchwały Rady Nadzorczej Funduszu Rozwoju Spółek S.A. Nr 44/VI/2020 z 13 listopada 2020 r.; 4. Regulamin Organizacyjny - załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 49/VI/2020 z 14 grudnia 2020 r.; 5. Regulamin Organizacyjny - załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 39/VI/2022 z 24 października 2022 r.?

²⁸ Dalej: Zespół Nadzoru.

przygotowywanie korespondencji i stanowisk Zarządu FRS wobec tego podmiotu w sprawach dotyczących spółek nadzorowanych.

(akta kontroli str. 127-143, 151-155, 157-161, 314, 320, 347, 353-354, 379, 392)

Do kompetencji nadzorczych Spółki nad spółkami stoczniowymi poza ww. zadaniami Zespołu Nadzoru należało m.in.: opracowanie wieloletnich planów strategicznych oraz zasad udzielania wsparcia finansowego innym podmiotom prawa, analiza kluczowych projektów oraz wstępnych harmonogramów rzeczowo-finansowych przygotowywanych przez spółki, dla których FRS był spółką dominującą, a także kontrola i realizacja planów i harmonogramów poszczególnych etapów projektów realizowanych przez spółki, dla których FRS był spółką dominującą²⁹; sporządzanie dokumentów/analiz w sprawach planowania i kontrolingu dotyczących Spółki, grupy kapitałowej i innych nadzorowanych podmiotów w szczególności udział w przygotowaniu lub analizie projektów planów strategicznych, planów rzeczowo-finansowych, zarządczych informacji ekonomiczno-finansowych, w tym monitoring i analiza bieżącej sytuacji finansowej³⁰; analiza aktualnej sytuacji finansowej finansowanych spółek, doradztwo/wsparcie w procesie pozyskiwania i optymalizacji warunków finansowania, prowadzenie procesów due diligence oraz sporządzanie ocen działalności³¹.

(akta kontroli str. 127-133, 153-155)

Prezes Zarządu w sprawie sprawowania nadzoru właścicielskiego nad Stocznią Wulkan wyjaśniła, że był on prowadzony w oparciu o: 1) zasady nadzoru, implementowane do umowy Stoczni Wulkan; 2) comiesięczne sprawozdania z działalności Stoczni Wulkan, sprawozdania finansowe oraz inne dane; 3) nadzór określonych pracowników FRS realizowany w ramach ich uczestnictwa w charakterze członków rady nadzorczej, prowadzony w oparciu o przepisy k.s.h., umowy spółki stoczni Wulkan, a także zgodnie z istniejącym regulaminem Rady Nadzorczej Stoczni Wulkan; 4) aktywną politykę personalną w radach nadzorczych spółek zależnych, realizowaną poprzez indywidualne uprawnienie FRS do powoływania i odwoływania członków organu nadzoru.

(akta kontroli str. 11-13)

Spółka otrzymywała comiesięczne sprawozdania finansowe spółek stoczniowych.

(akta kontroli str. 596-621, 676-699, 742-799, 946-1061, 1167-1273)

FRS przedstawiał czynności podejmowane w ramach nadzoru właścicielskiego m.in. w kwartalnych sprawozdaniach ze swojej działalności składanych Ministrowi Infrastruktury, sprawozdaniach rocznych Zarządu Spółki z działalności oraz sprawozdaniach Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej FRS.

(akta kontroli str. 163-164, 190-191, 209-211, 233-236, 250-252, 269-275, 278-285, 287-290, 317-322, 351-355, 386-396, 420-428, 454-461, 487-495)

1.2. Spółka podjęła działania i wdrożyła (poprzez wprowadzenie do statutu Stoczni Gryfia i umowy Stoczni Wulkan) wymogi dotyczące powoływania osób do organów zarządzających i nadzorujących, określone w art. 19-23 ustawie o zasadach zarządzania mieniem. Nie zostały one uszczegółowione przez regulacje wewnętrzne.

(akta kontroli str. 535-595, 1312-1314)

²⁹ Do października 2022 r. zadania miały być realizowane przez Zespół Strategii i Rozwoju Przemysłu Stoczniowego. Po zatwierdzeniu zmiany Regulaminu (uchwała RN z 24 października 2022 r.) zadania przypisane zostały do Zespołu Strategii i Analiz Rynkowych w Biurze Finansów i Strategii.

³⁰ Wymienione zadania w regulaminie przyjętym przez RN 24 października 2022 r. przypisane zostały do samodzielnego stanowiska ds. kontrolingu działającego w strukturze Biura Finansów i Strategii.

³¹ Zadania w regulaminie przyjętym przez RN 24 października 2022 r. przypisane zostały do Biura inwestycji Kapitałowych (wcześniej do Biura Finansowania).

Kierownik Zespołu Nadzoru oświadczył, że brak powyższych regulacji wynikał z faktu, że ani ustawa o zasadach zarządzania mieniem, ani zasady nadzoru właścicielskiego nie obligowały spółki Skarbu Państwa do uszczegółowienia wymogów, pozostawiając tę kwestię do rozważenia przez daną spółkę. FRS stosuje się do przepisów ustawy zasadach zarządzania i zasad nadzoru właścicielskiego, uznając je za wystarczająco rygorystyczne wobec dwóch nadzorowanych spółek stoczniowych oraz postanawiając o implementacji wszystkich właściwych przepisów do statutu Stoczni Gryfia i umowy Stoczni Wulkan.

(akta kontroli str. 1343)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *W przekonaniu FRS statut spółki MSR Gryfia zawiera wszystkie odpowiednie dla tej spółki wymogi odpowiadające art. 19-23 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.*

(akta kontroli str. 2658)

W przypadku obu Stoczni nie było prowadzonego naboru na członków rad nadzorczych. Kandydaci na członków RN obu spółek stoczniowych wskazywani byli przez FRS. Wynikało to wpisanego do statutu Stoczni Gryfia i umowy Stoczni Wulkan indywidualnego prawa powoływania i odwoływania członków RN. Wszystkich członków powołano po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady ds. Spółek. Wnioski do Rady ds. Spółek w sprawie wydania opinii sporządzał Zarząd Spółki (lub Prokurent).

(akta kontroli str. 1315-1316, 1318-1321, 1323-1328, 1332-1335, 1344-1361)

Na podstawie analizy procesu powoływania kandydatów na członków RN Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan, w tym dokumentacji trzech kandydatów na członków do RN Stoczni Gryfia (po 31 sierpnia 2021 r.) i ośmiu członków powołanych do RN Stoczni Wulkan³² stwierdzono, że FRS postępował zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o zarządzaniu mieniem, a kandydaci spełniali wymogi określone w przepisach art. 19 ust. 1-5 ustawy o zasadach zarządzania mieniem.

(akta kontroli str. 1337-1342)

Dodatkowo Prezes Zarządu wyjaśniła, że po przejęciu od MARS FIZ władztwa korporacyjnego nad Stocznia Gryfia i Stocznia Wulkan pod koniec roku 2018, statut/umowa tych spółek przewidywały m.in. osobiste uprawnienie dla firmy: MARS FIZ do powoływania i odwoływania w formie oświadczenia woli każdego przez siebie powołanego członka organu nadzorczego oraz wyboru Przewodniczącego RN. FRS dokonał wielu zmian statutu/umowy, także w ten sposób, że zamienił uprawnienia dotychczas przysługujące MARS FIZ na FRS. Uznając to indywidualne uprawnienie za szybsze narzędzie zmian personalnych w RN Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan oraz tańsze aniżeli wskutek uchwały Walnego Zgromadzenia, które wymaga realizacji czynności formalnych oraz każdorazowo ponoszenia kosztów związanych z publikacjami ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz kosztów notarialnych związanych z protokołowaniem każdego Walnego Zgromadzenia w spółce akcyjnej. Powyższa decyzja o zniesieniu praw byłego akcjonariusza na korzyść FRS była i nadal pozostaje zgodna z przepisami powszechnie obowiązującymi. Ponadto należy zauważyć, że Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa także nie nakładają obowiązku na spółkę dominującą wprowadzenia do umowy/statutu spółki zależnej jawnego (publicznego) wyboru członków Rady Nadzorczej. Niemniej każde powołanie do RN Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan było i jest każdorazowo ujawniane we właściwym rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego mającego charakter publiczny.

(akta kontroli str. 2652, 2655)

³² Czterech powołanych 12 czerwca 2019 r. oraz czterech osób powołanych odpowiednio: 10 lipca 2019 r., 3 czerwca 2020 r., 9 października 2020 r. i 1 sierpnia 2021 r.

Odnosnie RN Stoczni Gryfia, Spółka po 31 sierpnia 2021 r. trzy razy występowała z wnioskami o wydanie opinii przez Radę ds. Spółek (dotyczyły trzech kandydatów). Do RN na X kadencję powołano dwie osoby (1 stycznia i 16 maja 2022 r., jedna osoba nie została powołana). Po 31 sierpnia 2021 r. odwołany został jeden członek RN (na wniosek FRS), tj. sekretarz RN (powołany 20 stycznia 2021 r. i odwołany 31 grudnia 2021 r.)³³. RN X kadencji liczyła na dzień rozpoczęcia niniejszej kontroli NIK czterech, zgodnie ze statutem Stoczni Gryfia, według którego w skład RN miało wchodzić od trzech do sześciu członków.

(akta kontroli str. 576, 1316, 1318-1322)

W sprawie osoby, która nie została powołana Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *Zarząd FRS zmienił decyzję osobową odnośnie (...) i powołał inną osobę do Rady Nadzorczej Stoczni Gryfia*, natomiast w kwestii odwołania sekretarza RN wyjaśniła, że powodem były długie usprawiedliwione nieobecności w pracy i brak pewności odnośnie pozostawania tej osoby w dalszym stosunku pracy z FRS. Zastąpił ją inny pracownik - radca prawny (...).

(akta kontroli str. 2651-2652)

W latach 2019-2022 w RN Stoczni Wulkan zasiadało łącznie 16 osób, z tego: osiem osób w II kadencji obowiązującej od 2016 r. do 2019 r.³⁴ oraz osiem osób w III kadencji obowiązującej od 2019 r. do 2022 r.³⁵. RN za każdym razem liczyła czterech członków, zgodnie z umowami Stoczni Wulkan, według których w skład RN miało wchodzić od trzech do sześciu członków.

(akta kontroli str. 527, 542, 556, 1315-1316, 1323-1331)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *„cztery osoby (z pięciu odwołanych) powołane zostały przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników SSW w roku 2016, gdy jedynym jej udziałowcem był M. Ich odwołanie było naturalną konsekwencją nabycia 100% pakietu udziałów w SSW przez FRS i wolą sprawowania nadzoru wobec tej spółki przez osoby wskazane przez NZW pod przewodnictwem nowego jej właściciela, tj. FRS”*. Prezes Zarządu wyjaśniła ponadto, że jedna osoba została odwołana z Rady Nadzorczej Stoczni Wulkan z uwagi na długotrwale usprawiedliwione nieobecności w pracy, która uniemożliwiała wykonywanie obowiązków Członka RN, a także z uwagi na niepewność odnośnie pozostawania w dalszym stosunku pracy z FRS.

(akta kontroli str. 2654, 2657)

W sprawie wyboru członków RN Stoczni Wulkan przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników, Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników oraz Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *Powyższe wynikało z faktu istnienia określonego stanu prawnego umowy spółki, której postanowienia do dnia 11 września 2019 r. nie pozwalały na podstawie oświadczenia woli FRS na powołania w tym trybie do Rady Nadzorczej SSW. Dopiero po zmianie określonych postanowień umowy spółki i ich zarejestrowaniu w KRS było możliwe dokonywanie zmian osobowych na podstawie oświadczeń woli. Natomiast do tego czasu tylko poprzez uchwały Zwyczajnego i Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników było możliwe powoływanie i odwoływanie określonych osób do RN (...).*

(akta kontroli str. 2657)

Z analizy dokumentacji powoływania członków RN wynikało m.in., że kryteriami uzasadniającym ich wybór było spełnianie wymogów określonych w ustawie o zasadach zarządzania mieniem dla kandydata na członka organu nadzorczego; posiadanie pozytywnej opinii Rady ds. Spółek; jak również posiadanie wiedzy,

³³ Była to jedyna zmiana członka RN w okresie od 1 września 2021 r. do dnia rozpoczęcia niniejszej kontroli NIK, tj. 1 września 2022 r.

³⁴ Cztery osoby zostały odwołane.

³⁵ Trzy osoby złożyły rezygnację, jedna została odwołana.

umiejętności i doświadczenia wymaganego do pełnienia tej funkcji, a także dawanie rękoma należytego pełnienia funkcji członka organu nadzorczego.

(akta kontroli str. 1319, 1325-1326, 1332-1333)

Każdy z powołanych członków RN posiadał wyższe wykształcenie, staż pracy wynoszący ponad 5 lat; spełniał wymogi określone w przepisie art. 19 ustawy o zasadach zarządzania mieniem oraz art. 214/387 k.s.h., spełniał wymogi określone w przepisach art. 214/387 k.s.h.. Ostateczne decyzje o powołaniu kandydata na członka RN podejmował Zarząd Spółki lub Zgromadzenie Wspólników. Nie było złożonych do Spółki skarg (zastrzeżeń/protestów) w sprawie stosowanej procedury wyboru kandydatów na członków RN.

(akta kontroli str. 1320-1322, 1326-1331, 1333-1336)

W sprawie standardów dotyczących osób powoływanych do rad nadzorczych Prezes Zarządu wyjaśniła: (...) *stosujemy ustawowe standardy wobec osób kandydujących do organów spółek zależnych od FRS, niezwykle skrupulatnie dbając o przestrzeganie przepisów powszechnie obowiązujących w tym zakresie, a także stosując zasady umowne ustalone w statucie MSRГ i umowie spółki SSW.*

(akta kontroli str. 13-15)

Okres zatrudnienia trzech kandydatów na członków RN Stocznia Gryfia wynosił od 15 do 29 lat³⁶. Nie mieli oni doświadczenia zawodowego w branży stoczniowej (nie byli pracownikami lub właścicielami podmiotów gospodarczych, których przedmiot działalności był zbieżny działalnością Spółki³⁷, której działalność mieli nadzorować, jako członkowie RN). Kandydaci na członków RN Stoczni Wulkan³⁸ ukończyli następujące kierunki studiów: prawo³⁹, ekonomia⁴⁰, filologia⁴¹, administracja publiczna⁴², ekonomia i organizacja transportu⁴³. Okres zatrudnienia wynosił od pięciu do 28 lat. Jedna osoba była prokurentem Stoczni Wulkan, sześć było wcześniej członkami rad nadzorczych podmiotów z branży morskiej, jedna osoba była członkiem rad nadzorczych podmiotów prowadzących inną działalność.

(akta kontroli str. 551-552, 1319-1320, 1326-1327, 1333-1334, 2262)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) *weryfikacja merytoryczna każdego kandydata polegała na sprawdzeniu jego doświadczenia i kwalifikacji zawodowych oraz wiedzy w szczególności z zakresu finansów przedsiębiorstw, ekonomii i zarządzania, a także prawa i nadzoru właścicielskiego, które to poszczególne kwalifikacje były i są wymagane do pełnienia obowiązków członka organu nadzorczego MSRГ. (...) Niebagatelne znaczenie miał również fakt pozostawania w stosunku pracy z FRS i konieczność posiłkowania się przez FRS zasobem kadrowym MGMIŻŚ (obecnie Ministerstwo Infrastruktury, w którego dominium pozostaje FRS jako spółka ze 100% udziałem Skarbu Państwa), z uwagi na niedostateczną liczbę pracowników FRS spełniających kryteria formalne do bycia członkiem Rad Nadzorczych w spółkach zależnych od FRS, zgodnie z przepisami ww. ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.*

(akta kontroli str. 2653-2654, 2655-2656)

³⁶ Ukończone kierunki studiów: Ekonomika i Organizacja Transportu, Filozofia i Prawo.

³⁷ Główny przedmiot działalności Stoczni Gryfia – Naprawa i konserwacja Statków i Łodzi PKD 33.15.Z.

³⁸ Przeanalizowano dokumentację ośmiu osób. Główny przedmiot działalności Stoczni Wulkan – Produkcja statków i konstrukcji pływających PKD 30.11.Z.

³⁹ Trzy osoby.

⁴⁰ Dwie osoby.

⁴¹ Jedna osoba.

⁴² Jedna osoba.

⁴³ Jedna osoba.

W sprawie przedstawiania Zarządowi kandydatur na członków RN Stoczni Gryfia i Wulkan Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *Zarząd FRS mając wiedzę o osobach (...), a także znając ich doświadczenie zawodowe i kompetencje zawarte w kwestionariuszach osobowych, samodzielnie dokonał ich wskazania jako kandydata na członka Rady Nadzorczej (...).*

(akta kontroli str. 2652, 2655)

1.3. Spółka w ramach sprawowanego nadzoru nad spółkami stoczniowymi dysponowała informacjami o obowiązujących w Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan zasadach przyznawania wynagrodzeń dla członków organu zarządzającego i członków organu nadzorczego.

W okresie objętym kontrolą zasady kształtowania wynagrodzeń organu zarządzającego Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia określone były uchwałami NZW.

(akta kontroli str. 1944, 2032-2059)

Kwoty wynagrodzenia stałego dla Prezesa⁴⁴ i Członka Zarządu⁴⁵ Stoczni Gryfia⁴⁶ oraz Stoczni Wulkan⁴⁷ ustalone zostały⁴⁸ według kryteriów i mieściły się w limitach określonych w przepisie art. 4 ust. 2 pkt. 3 i 4 ustawy o wynagrodzeniach i do dnia zakończenia kontroli NIK nie były zmieniane.

(akta kontroli str. 1949, 1956, 1958)

Analiza dokumentacji z lat 2019-2022, nie wykazała nieprawidłowości przy ustalaniu części stałej wynagrodzeń członków zarządów spółek stoczniowych.

(akta kontroli str. 1946-1950)

Część zmienna wynagrodzenia dla prezesa i członka zarządu Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia określona została na poziomie do ■% rocznego wynagrodzenia stałego. Obowiązujące w spółkach stoczniowych zasady kształtowania wynagrodzeń organu zarządzającego były zgodne z art. 4 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

(akta kontroli str. 2032-2033, 2040-2042, 2052-2058)

W statucie Stoczni Gryfia i umowie Stoczni Wulkan postanowiono, że do kompetencji RN należy kontrola i ocena realizacji celów zarządczych ustalonych dla poszczególnych Członków Zarządu.

(akta kontroli str. 540, 555, 583, 1944)

W żadnym przypadku⁴⁹ RN Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia nie wyznaczyły celów zarządczych, w terminie wynikającym z uchwał NZW (do 31 marca każdego roku).

(akta kontroli str. 1960)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) *pozostaje zrozumiałe, że wyznaczanie celów zarządczych (tzw. KPI) dla Członków Zarządu obydwu spółek zależnych od FRS musi się opierać na prognozach ekonomiczno-finansowych zawartych np. w przyjętych przez te organy nadzorcze planach rzeczowo-finansowych na dany rok obrotowy. Jeśli więc z różnych powodów takie dokumenty nie były zaakceptowane przez RN, lub w trakcie roku się zdezaktualizowały albo były zmieniane, to pozostaje rzeczą zrozumiałą przekroczenie terminu wynikającego z uchwał Walnego Zgromadzenia*

⁴⁴ Stanowiło ■krotności podstawy wymiaru wynagrodzenia.

⁴⁵ Stanowiło ■krotności podstawy wymiaru wynagrodzenia.

⁴⁶ Kwota ustalona w ■

⁴⁷ Stanowiło 5-krotność podstawy wymiaru wynagrodzenia.

⁴⁸ Dla Stoczni Gryfia w 2020 r. dla Stoczni Wulkan w 2019 r.

⁴⁹ Tj. na lata 2019-2021 – Stoczni Wulkan oraz na 2021 r. – Stoczni Gryfia.

MSRG i Zgromadzenia Wspólników SSW na wyznaczenie KPI. Należy tylko zauważyć, że termin ten jest terminem tzw. instrukcyjnym.

(akta kontroli str. 2658-2659)

Odnośnie egzekwowania przez RN Stoczni Gryfia celów zarządczych postawionych Prezesowi i Członkowi Zarządu do wykonania w 2021 r. ustalono, że RN w dwóch uchwałach z 23 czerwca 2022 r. przyjęła następujące procenty realizacji celu: 1) "Osiągnięcie zysku netto za 2021 r. w kwocie nie mniejszej niż █████ zлотych (bez uwzględnienia zysku ze sprzedaży nieruchomości w Świnoujściu" - █████%; 2) "Wykonanie kosztów usług obcych i kooperacyjnych w 2021 roku nie wyższych niż █████ zлотych" - █████%; 3) "Złożenie do Wojewody Zachodniopomorskiego kompletnego wniosku o pozwolenie na budowę inwestycji w zakresie █████ (zgodnie z załącznikiem nr █████ - Umowa inwestycyjna z dnia █████)" - █████%. W ww. uchwałach przyznano Prezesowi i Członkowi Zarządu określone wynagrodzenie zmienne za realizację wyznaczonych celów zarządczych za 2021 r. Kwota wypłaconego wynagrodzenia wyniosła odpowiednio █████ i █████.

Powyższe było niezgodne z postanowieniami uchwały nr █ NWZ Stoczni Gryfia, w której postanowiono (§ █████), że dany cel zarządczy jest wykonany, gdy osiągnie co najmniej █████% wartości referencyjnej. Natomiast dla wartości poniżej █████% wartości referencyjnej, cel uznaje się za niewykonany i nie przyznaje się części wynagrodzenia zmiennego.

(akta kontroli str. 1956-1961, 2024-2031, 2028-2031, 2052-2058)

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK Prezes Rady Nadzorczej Stoczni Gryfia nie przedstawił informacji odnośnie przyczyn stwierdzenia przez RN zasadności wypłacenia wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu Stoczni Gryfia Poinformował, że informację dla NIK Rada Nadzorcza spółki sformułuje do końca stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 2645-2646)

W związku z postanowieniami § █████ uchwały nr █ NZW Stoczni Gryfia █████ Kierownik Zespołu Nadzoru złożył oświadczenie: *Na podstawie § █████ i § █████ statutu MSR Gryfia, w zw. z § █████ uchwały nr █ NWZ MSR z dnia █████, Rada Nadzorcza ma prawo ustalania wg swojego uznania celów zarządczych (KPI) dla Członków Zarządu oraz kontrolowania i oceniania realizacji KPI postawionych dla poszczególnych Członków Zarządu MSR. § █████ załącznika nr █████ (Umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania) do uchwały nr █████ oraz █████ Rady Nadzorczej z dnia █████: "6. Wynagrodzenie Zmienne uzależnione jest od poziomu realizacji celów zarządczych (dalej jako "Cele Zarządcze") i nie może przekroczyć █████% Wynagrodzenia Stałego Zarządzającego otrzymanego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości przysługującego Wynagrodzenia Zmiennego.*

(akta kontroli str. 1952, 2053, 2055-2058)

RN dokonywała ocen realizacji celów przez prezesa Stoczni za lata 2020-2021. W uchwale z █████ stwierdzono, że cele zarządcze ustalone na 2020 r. wykonane zostały w █████%, a w uchwale z █████ postanowiono, że cele zarządcze ustalone Prezesowi Zarządu do realizacji w 2021 r. nie zostały wykonane w żadnym stopniu (stopień realizacji celów █████%).

Członkom Zarządu Stoczni Wulkan nie wypłacono wynagrodzenia zmiennego za lata 2019-2021⁵⁰ z powodu niezrealizowania celów zarządczych przez prezesa Stoczni Wulkan, niezłożenia przez prezesa i członka zarządu sprawozdania z wykonania celów zarządczych (KPI) w 2019 r., a przez członka zarządu w 2020 r. oraz świadczenia przez niego usług w 2019 r. oraz 2021 r. przez okres krótszy niż sześć miesięcy.

(akta kontroli str. 1960-1961, 1981-2022)

W latach 2019-2021 czterem osobom wypłacone zostały odprawy w związku z odwołaniem z pełnienia funkcji w zarządzie spółki, z tego dwóm w Stoczni Gryfia (w 2019 r. w łącznej kwocie [REDAKT]) i dwóm w Stoczni Wulkan (w 2019 r. w łącznej kwocie 152,2 tys. zł⁵¹).

(akta kontroli str. 651, 1962)

Prezes Zarządu nie znała przyczyny odwołania dwóch członków Zarządu Stoczni Wulkan w kwietniu 2019 r.

(akta kontroli str. 2659)

W badanym okresie zasady kształtowania wynagrodzeń Członków RN Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan określone zostały uchwałami NZW.

Wysokość wynagrodzenia miesięcznego Członków RN Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan określona została na poziomie 1-krotności podstawy wymiaru wynagrodzenia. Dla członka, pełniącego funkcję Przewodniczącego Rady Stoczni Gryfia miesięczne wynagrodzenie zostało podwyższone o [REDAKT]% w odniesieniu do określonego wynagrodzenia (dla Wiceprzewodniczącego o [REDAKT]%, a dla Sekretarza o [REDAKT]%). Obowiązujące w spółkach stoczniowych zasady kształtowania wynagrodzeń organu nadzorczego były zgodne z art. 10 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

(akta kontroli str. 1944-1945, 1955, 1957)

1.4. W statucie Stoczni Gryfia oraz umowie Stoczni Wulkan zapisano uprawnienie dla FRS do otrzymywania: kwartalnej pisemnej informacji o finansowej i prawnej sytuacji spółki; kopii materiałów i informacji przekazywanych przez Zarząd na posiedzenie RN; kopii wszystkich uchwał RN oraz protokołów z posiedzeń RN (po ich przyjęciu).

(akta kontroli str. 535-536, 551, 567, 1308-1309)

FRS otrzymywał od Stoczni Wulkan sprawozdania miesięczne o sytuacji finansowej i prawnej. Ponadto FRS otrzymywał w latach 2019-2022 (do sierpnia) łącznie materiały na [REDAKT] posiedzenia RN, [REDAKT] protokoły z posiedzeń RN oraz [REDAKT] podjętych przez RN uchwał.

(akta kontroli str. 1308)

Stocznia Gryfia przekazała do FRS sprawozdania kwartalne⁵², sprawozdania miesięczne. W okresie styczeń-sierpień 2022 r. FRS otrzymał materiały na [REDAKT] posiedzeń RN, protokoły z [REDAKT] posiedzeń oraz [REDAKT] podjęte uchwały.

(akta kontroli str. 1309, 1167, 1274-1303)

⁵⁰ Prezes Zarządu Stoczni Wulkan nie zrealizował wyznaczonych celów zarządczych wyznaczonych na lata 2019-2021. Bogusław Adamski był Członkiem Zarządu (świadczył Usługi) przez okres krótszy niż 6 miesięcy w roku obrotowym 2019 i 2021, tj.: był Członkiem Zarządu w okresie od 12 lipca 2019 r. do 11 czerwca 2021 r. W związku z czym nie przysługiwało mu Wynagrodzenie Zmienne - [REDAKT] umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania za 2019 i 2021 r. Pan Marek Opowicz jest Prezesem Zarządu Spółki od 12 czerwca 2019 r. i pełni tę funkcję nadal.

⁵¹ Dodatkowo wypłacono w 2019 r. 304,3 tys. zł odszkodowania członkom zarządu (zakaz konkurencji po ustaniu funkcji).

⁵² Przekazywane do FRS do wiadomości, adresowane do [REDAKT]

Zgromadzenie Wspólników Stoczni Wulkan dokonało oceny za lata 2019-2021, a Walne Zgromadzenie Stoczni Gryfia za 2021 r. prawidłowości funkcjonowania RN (wszystkie sprawozdania z działalności rad nadzorczych, jako organu z zostały zatwierdzone. Każdy z członków rad nadzorczych otrzymał absolutorium). Ocena prawidłowości funkcjonowania RN Stoczni Gryfia za lata 2019-2020 była przedmiotem kontroli NIK nr D/21/503 KST.411.003.01.2021.

(akta kontroli str. 18-38, 665-673, 733-738, 822-826, 1114-1115, 1119-1121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

FRS prowadził nadzór właścicielski nad spółkami stoczniowymi m.in. w oparciu o przepisy k.s.h., zasady nadzoru, comiesięczne sprawozdania składane przez te spółki. Nie zostały opracowane odrębne zasady polityki właścicielskiej. Do organów nadzorczych Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia FRS powoływał osoby spełniające wymagania formalne określone w przepisach art. 20-23 ustawy o zasadach zarządzania mieniem. Wszystkie uzyskały pozytywną opinię Rady ds. Spółek. Niemniej poza jedną osobą, żaden z pozostałych członków RN, przed datą powołania do tego organu nie pracował w spółkach stoczniowych lub w branży morskiej (sześć osób było członkami rad nadzorczych podmiotów działających w tym obszarze).

FRS podjął działania w celu prawidłowego określenia w spółkach stoczniowych zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych określonych m.in. w przepisach art. 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

Fundusz uzyskiwał od spółek stoczniowych informacje o pracach ich RN, w tym sprawozdania z działalności RN oraz miesięczne sprawozdania finansowe sporządzane przez zarządy spółek. FRS jako właściciel Stoczni Wulkan i większościowy akcjonariusz Stoczni Gryfia dokonywał (jako Zgromadzenie Wspólników/Walne Zgromadzenie) m.in. ocen działalności zarządów i RN (wszystkie zostały zatwierdzone).

Jednocześnie NIK zauważa, iż nadzór korporacyjny FRS nad Stoczną Gryfia nie był w pełni skuteczny. RN Stoczni Gryfia podjęła uchwały o wypłacie w 2022 r. wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu w łącznej kwocie ██████████ zł za realizację w 2021 r. celów zarządczych, mimo że poziom ich wykonania był niższy niż █████% i w związku z podstawieniami Uchwały Nr █ NWZ, brak było podstaw do jego przyznania.

OBSZAR

2. Wyniki ekonomiczne spółek stoczniowych i działania podejmowane w celu ich optymalizacji, realizacja strategii i planów w zakresie przemysłu stoczniowego

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. Stocznia Wulkan uzyskała następujące (wybrane) wyniki ekonomiczne za lata 2019-2021: 1) przychody ze sprzedaży: 60,8 mln zł; 41,6 mln zł; 39,6 mln zł; 2) koszty działalności operacyjnej: 57,6 mln zł; 46,0 mln zł; 60,2 mln zł; 3) wynik ze sprzedaży: 3,1 mln zł; (-)4,4 mln zł, (-)20,6 mln zł; 4) pozostałe przychody operacyjne: 0,8 mln zł; 1,6 mln zł; 1,3 mln zł; 5) pozostałe koszty operacyjne: 1,2 mln zł; 0,8 mln zł; 1,4 mln zł; 6) wynik z działalność ci operacyjnej: 2,7 mln zł; (-)3,6 mln zł; (-)20,7 mln zł; 7) koszty finansowe: 156,9 tys. zł; 242,4 tys. zł; 77,0 tys. zł; 8) przychody finansowe: 151,6 tys. zł; 57,4 tys. zł; 911,2 tys. zł; 9) wynik brutto: 2,7 mln zł; (-)3,8 mln zł; -19,8 mln zł; 10) wynik netto: 2,6 mln zł; (-)3,4 mln zł; (-)19,4 mln zł; zysk/stratę z lat ubiegłych wykazano w sprawozdaniu za 2019 r. (-1,2 mln zł).

(akta kontroli str. 2546)

Odnosnie powstałej straty za 2020 r. Zarząd Stoczni Wulkan w sprawozdaniu działalności za 2020 r. stwierdził m.in., że: „(...) Analiza struktury (...) przychodów (...) wskazuje, że istotny spadek obrotów gospodarczych dotyczył przychodów z tytułu sprzedaży usług i wyrobów (budowa sekcji, konstrukcji) na rzecz kontrahentów zagranicznych (spadek 52%). (...) W związku z zawarciem w dniu 14.09.2020 roku kontraktu na budowę doku, którego realizacja nastąpi w latach 2021-22 spadek przychodów z tytułu sprzedaży konstrukcji stalowych na rzecz kontrahentów zagranicznych będzie zrekomensowany z nadwyżką wzrostem sprzedaży krajowej w tym segmencie działalności. (...) Dzięki zdywersyfikowanym źródłom przychodów, zgromadzonemu kapitałowi obrotowemu oraz niskiemu poziomowi oprocentowanego zadłużenia (leasing) Spółka utrzymywała i w perspektywie bieżącego roku będzie wykazywać stabilną sytuację finansowo-majątkową”. Odnosząc się do straty za 2021 r. Zarząd Stoczni Wulkan w sprawozdaniu działalności za 2021 r. stwierdził m.in., że: „W 2021 r. działalność Spółki w największym stopniu skoncentrowana była na zadaniu związanym z realizacją kontraktu budowy doku (...). Z uwagi na ujawnione wady projektowe w projekcie technicznym budowy DOKu, istotnej zmianie uległ harmonogram budowy DOKu, przez co wielkość zaplanowanych na rok 2021 przychodów z tego tytułu uległa znacznemu obniżeniu. Nierealizowane, a wcześniej zaplanowane przychody w 2021 roku zostaną wykazane w 2022 i 2023 roku. Rozbudowa organizacji postępowała wraz z przygotowaniem do produkcji i ostatecznym rozpoczęciem produkcji doku pływającego, co spowodowało wzrost kosztów wynagrodzeń o 7,1% (...) oraz obniżenie wpływów z najmu w drugiej części 2021 roku z uwagi na konieczność uwolnienia obszarów niezbędnych do realizacji kontraktu”. (...) W 2022 r. Spółka planuje sukcesywnie zwiększać przychody z działalności produkcyjnej i utrzymać wartość uzyskiwanych przychodów z pozostałej działalności (...). Zgodnie z Planem Rzeczowo-Finansowym na rok 2022 Spółka planuje osiągnąć przychody na poziomie 140,9 mln złotych i wykazać stratę netto na poziomie 15,5 mln złotych (spowodowaną zwiększeniem rezerwy na prognozowaną stratę na projekcie budowy DOKu o 15,3 mln złotych w 2022 roku), przy wartości EBITDA na poziomie 8,5 mln złotych. Strategia Spółki zakłada odbudowę działalności produkcyjnej, a pierwszym krokiem do jej osiągnięcia jest zakończenie projektu budowy DOKu do końca 2023 roku. Spółka posiada pełne wsparcie ze strony Właściciela (FRS) zarówno w zakresie kierunków rozwoju, jak i finansowania dalszej działalności”.

(akta kontroli str. 703, 782-784)

Wybrane wskaźniki ekonomiczne Stoczni Wulkan wynosiły na koniec lat 2019-2021 odpowiednio: 1) płynności gotówkowej⁵³: 1,14; 1,10; 0,18; 2) rentowności sprzedaży⁵⁴: 0,04; -0,08; -0,49; 3) zadłużenia ogólnego⁵⁵: 0,17; 0,30; 0,44; 4) zadłużenia długoterminowego⁵⁶: 0,02; 0,02; 0,02. Stocznia nie posiadała zadłużenia w formie kredytów lub pożyczek, a zobowiązania długoterminowe wynosiły: 2 098,9 tys. zł; 1 950,3 tys. zł; 1 523,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 2548)

Główna Księgowa FRS oświadczyła, że: „(...) W 2019 r. Stocznia wygenerowała przychody z działalności podstawowej na poziomie 60,8 mln PLN, przede wszystkim z tytułu pozyskanego do realizacji wysokomarżowego kontraktu na produkcję konstrukcji stalowych dla [REDAKTOWANE] odbiorcy. Przychody z realizacji przedmiotowego kontraktu stanowiły blisko 53% całkowitej sprzedaży (przy sprzedaży z tytułu działalności usługowej na poziomie 29,4 mln PLN). Najwyższy

⁵³ Obliczony jako: inwestycje krótkoterminowe/zobowiązania krótkoterminowe. Wartości referencyjne: 0,1 – 0,2.

⁵⁴ Obliczony jako: zysk netto/przychody ze sprzedaży. Wartość referencyjna im wyższa tym korzystniejsza.

⁵⁵ Obliczony jako: zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania/aktywa ogółem. Wartości referencyjne 0,5 - 0,67.

⁵⁶ Obliczony jako: zobowiązania długoterminowe/kapitał własny. Wartości referencyjne 0,5 – 1.

udział w strukturze kosztów operacyjnych w 2019 r. odnotowano w pozycji usług obcych, co miało uzasadnienie w realizacji kontraktu poprzez zlecenie przeważającej części produkcji podwykonawcom. (...). Rok 2021 zamknął się ujemną rentownością na sprzedaży na poziomie (-19,4) mln PLN, na którą w dużej mierze wpłynęła realizacja kontraktu na budowę doku (zawiązanie rezerwy). Wejście w realizację przedmiotowego zamówienia (...) spowodowało konieczność (...) poszerzenia parku maszynowego (nakłady 5,5 mln PLN), wykorzystania bazy majątkowej, w tym wykorzystania i przeprofilowania powierzchni produkcyjnej i magazynowej, pozyskania zasobów informatycznych (łącznie nakłady na te zadania wyniosły 1,9 mln PLN); pozyskania wykwalifikowanej kadry produkcyjnej i menadżerskiej; zakupu (...) blach i profili do produkcji doku, innych materiałów i narzędzi niezbędnych do produkcji). Z uwagi na wynikający z przepisów rachunkowych sposób rozliczania kontraktu długoterminowego (na tym etapie realizacji przychody są ustalane do wysokości poniesionych kosztów), na wynik finansowy Spółki wpłynęła zawiązana rezerwa w wysokości 11,9 mln PLN na przewidywaną stratę w związku z wykonaniem kontraktu. (...). Wzrost całkowitego poziomu kosztów nastąpił przede wszystkim w związku z realizacją przedmiotowego kontraktu, odzwierciedlony głównie w koszcie zużycia materiałów (blisko 3-krotny) do kwoty 22,7 mln PLN. Na sumę tę składają się koszty zużycia materiałów do budowy doku w wysokości 13,3 mln PLN, energia elektryczna 4,2 mln PLN, opłata za ciepło i wodę 1,05 mln PLN oraz pozostałe koszty zużycia materiałów związane z bieżącymi usługami Stoczni oraz utrzymaniem majątku w ruchu. Realizacja kontraktu wymagała również zwiększenia zatrudnienia w 2021 (ze 128 w 2020 r. do 148 na koniec 2021 r.) co wpłynęło na proporcjonalny wzrost kosztów wynagrodzeń i kosztów ubezpieczeń społecznych (7,2%) (...)."

(akta kontroli str. 2684-2685)

Koszty działalności Stoczni Wulkan w każdym z lat objętych kontrolą nie przekraczały założeń przyjętych w planach na dany rok. Natomiast z zakładanych wyników netto z działalności gospodarczej na lata 2019-2021 zrealizowano założenia na 2019 r. (plan 1,6 mln zł, wykonanie 2,6 mln zł). Wyniki finansowe Stoczni w latach 2020-2021 odbiegały od założeń przyjętych w planach rzeczowo-finansowych, tj.: w 2020 r. na planowany zysk w wysokości 1,6 mln zł zrealizowano stratę w kwocie (-)3,4 mln zł, a w 2021 r. zrealizowana strata była o 14,6 mln zł większa od planowanej (strata wyniosła -19,4 mln zł, a zakładano -4,8 mln zł). Udział obciążeń finansowych w zysku brutto wynosił na koniec lat 2019-2021 odpowiednio: 41,6 tys. zł; 356,6 tys. zł; 418,5 tys. zł.

Dodatni wynik finansowy Stoczni Wulkan za 2019 r. został w całości przeznaczony na: pokrycie straty z lat ubiegłych. Strata netto za 2020 i 2021 r. została pokryta zgodnie z umową spółki oraz przepisami k.s.h.⁵⁷.

(akta kontroli str. 2690-2692)

W latach 2019-2022 (do 30 października) FRS udzielił Stoczni jednorazowego wsparcia finansowego. NZW Stoczni Wulkan 7 września 2021 r. podjęło uchwałę w sprawie dopłaty wspólników. Na wspólników nałożono obowiązek dopłaty w wysokości 2,93 zł na każdy posiadany udział w Spółce, to jest w łącznej kwocie 5 981 873,35 zł.

[redacted]. Środki pieniężne z tytułu dopłaty wspólników wpłynęły na rachunek bankowy Spółki 10 września 2021 r.⁵⁸. We wniosku Biura Finansowania do Zarządu z [redacted] m.in. stwierdzono, że Biuro rekomenduje, aby ewentualne zasady zwrotu dopłaty zostały ustalone nie wcześniej

⁵⁷ Za 2020 r. strata została pokryta w całości z kapitału zapasowego Spółki. Strata za 2021 r. pokryta została z: 1) kapitału zapasowego w kwocie 8 451,9 tys. zł; 2) z zysków lat następnych w kwocie 10 948,0 tys. zł.

⁵⁸ Na 30 listopada 2022 r. dopłaty do udziałów nie zostały zwrócone.

niż po zakończeniu realizacji i rozliczenia Kontraktu lub innego znaczącego w skali kontraktu budowlanego w drodze odrębnej uchwały Zgromadzenia Wspólników.

(akta kontroli str. 1835-1840, 1848-1851, 2693-2695, 2724-2725)

W § [REDAKCYJNE] uchwały w sprawie nałożenia na wspólników dopłat w wysokości 2,93 zł na każdy posiadany udział w spółce SS Wulkan stwierdzono, że zwrot dopłat nastąpi w terminie i na warunkach określonych w uchwale Zgromadzenia Wspólników Spółki.

(akta kontroli str. 1837-1838)

Spółka [REDAKCYJNE] zawarła ze Stocznią Wulkan umowę pożyczki nr [REDAKCYJNE] (pożyczka de minimis) na kwotę [REDAKCYJNE], która była przeznaczona na [REDAKCYJNE]

[REDAKCYJNE]. Termin spłaty ustalono na [REDAKCYJNE]

(akta kontroli str. 2706-2719)

2.1.2. Stocznia Gryfia za 2021 r. uzyskała wynik netto 24,6 mln zł (planowano 37,1 mln zł), na który wpływ miała sprzedaż zakładu w Świnoujściu (ujęta w pozostałych przychodach operacyjnych) za kwotę 58,1 mln zł.

(akta kontroli str. 2546, 2691)

Wybrane wskaźniki ekonomiczne Stoczni Gryfia wynosiły na koniec 2021: 1) płynności gotówkowej: 1,60 (wartość referencyjna 0,1-0,2); 2) rentowności sprzedaży: 0,19; (wartość referencyjna im wyższa tym korzystniejsza); 3) zadłużenia ogólnego: 0,79 (wartość referencyjna 0,5-0,67); 4) zadłużenia długoterminowego: 1,2739 (wartość referencyjna 0,5-1); 5) udział kredytów i pożyczek w sumie pasywów: 0,3147; 6) zobowiązania długoterminowe: 32 978,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 2549)

Koszty działalności Stoczni Gryfia w 2021 r. wyniosły 146,6 mln zł (planowano 140,7 mln zł).

[REDAKCYJNE]

Dodatni wynik finansowy za 2021 r. został przeznaczony w całości na pokrycie straty z lat ubiegłych.

(akta kontroli str. 1128-1129, 2690-2691, 2722)

Stocznia Gryfia otrzymała w latach 2019-2021 dotacje dla przedsiębiorstw o strategicznym znaczeniu dla [REDAKCYJNE] w łącznej kwocie [REDAKCYJNE] (w tym w 2021 r. w kwocie [REDAKCYJNE]), co m.in. wpłynęło na pomniejszenie straty na działalności operacyjnej. Po 31 sierpnia 2021 r. (do 28 listopada 2022 r.) FRS nie udzielał Stoczni Gryfia wsparcia finansowego⁵⁹.

(akta kontroli str. 27, 2694)

Według sprawozdań finansowych Grupa Kapitałowa FRS osiągnęła:

- wynik ze sprzedaży wynoszący 2 514,7 tys. zł w 2018 r., (-)3 311,4 tys. zł w 2019 r., (-)19 067,2 tys. zł w 2020 r. oraz (-)40 444,0 tys. zł w 2021 r.;
- wynik z działalności operacyjnej wynoszący 1 061,0 tys. zł w 2018 r., (-) 8 004,9 tys. zł w 2019 r., (-)28 083,0 tys. zł w 2020 r. oraz 1 873,1 tys. zł w 2021 r.;

⁵⁹ Do w latach 2018-2021 (do 31 sierpnia) FRS udzielił Stoczni Gryfia pożyczek w łącznej kwocie [REDAKCYJNE].

- wynik brutto wynoszący 7 089,4 tys. zł w 2018 r., (-)5 401,8 tys. zł w 2019 r., (-)27 588,6 tys. zł w 2020 r. oraz 2 461,6 tys. zł w 2021 r.;
- wynik netto wynoszący 6 088,5 tys. 2 zł w 2018 r., (-)6 692,9 tys. zł w 2019 r., (-)25 602,2 tys. zł w 2020 r. oraz (-)7,4 tys. zł w 2021 r.

Na wynik finansowy netto GK FRS S.A. w okresie objętym kontrolą największy wpływ miały wyniki Stoczni Gryfia, która za 2019 r. wykazała stratę w kwocie (-)8 875,7 tys. zł, co mimo zysków osiągniętych przez FRS S.A. (1 259,4 tys. zł) oraz Stocznię Wulkan (w kwocie 1 636,1 tys. zł) skutkowało stratą GK w kwocie 6 692,9 tys. zł. W 2020 r. również strata wykazana przez Stocznię Gryfia w kwocie (-)23 613,4 tys. zł miała największy wpływ na wynik netto w GK wynoszący (-)25 602,2 tys. zł, wobec zysku FRS S.A w kwocie 539,6 tys. zł i straty Stoczni Wulkan w kwocie (-)3 447,6 tys. zł. Za 2021 r. strata netto GK wyniosła (-)7,4 tys. zł. Natomiast FRS S.A w 2021 r. wykazała stratę w kwocie (-)2 236,5 tys. zł, Stocznia Wulkan wykazała stratę w kwocie (-)19 399,9 tys. zł, a Stocznia Gryfia osiągnęła zysk w kwocie 24 589,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 2546-2547, 2680-2681)

2.2. FRS dokonywał analiz sytuacji ekonomicznej spółek stoczniowych (w tym również w zakresie oceny zagrożenia kontynuacji dalszej ich działalności). Były one prowadzone przede wszystkim w formie modeli finansowych w formacie XLS.

(akta kontroli str. 2671-2672)

Odnośnie podejmowanych czynności w związku z przeprowadzonymi analizami Dyrektor Biura ██████████ oświadczyła m.in., że: (...) *Biuro Inwestycji Kapitałowych analizuje wszystkie wnioski Stoczni o udzielenie finansowania lub zabezpieczeń pod kątem zasadności i możliwości obsługi ze strony Stoczni. Nadzoruje w tym aspekcie proces przygotowania, we współpracy ze Stoczną, dokumentów / danych niezbędnych do przeprowadzenia testu prywatnego wierzyciela / inwestora, którego celem jest potwierdzenie rynkowego charakteru zawieranych transakcji, jak również wykluczenie możliwości wystąpienia niedozwolonej pomocy ze strony Funduszu. Konkluzje tych analiz przedstawiane są w dokumentacji przedkładanej do zgód korporacyjnych ((...) Wewnętrzne spotkania (...) to bardzo częsta forma dokonywania wewnętrznych ustaleń w ramach Funduszu. (...). Ze spotkań nie są sporządzane protokoły czy notatki służbowe, ponieważ liczba pracowników Funduszu dokonujących wspomnianych ustaleń jest niewielka i wiele zagadnień rozstrzyga się bezpośrednio w rozmowach pomiędzy pracownikami i menedżerami. Regularne spotkania Zarządu i menedżerów Stoczni z przedstawicielami Funduszu w formie osobistej lub tele/wideokonferencji, które stwarzają okazje do uzyskiwania i wymiany informacji na temat bieżącej sytuacji oraz stanu realizacji podjętych przez Stocznnię procesów. (...).*

(akta kontroli str. 2671-2673)

FRS otrzymywał od członków rad nadzorczych spółek stoczniowych bieżące informacje o sytuacji ekonomicznej, w tym o zdarzeniach mających na nią bezpośredni wpływ na sytuację finansową spółek (pracownicy FRS byli też członkami rad nadzorczych obu stoczni) oraz otrzymywał miesięczne sprawozdania finansowe od obu stoczni.

(akta kontroli str. 2673-2674)

Dyrektor Biura ██████████ oświadczyła m.in., że: „(...) *Za pośrednictwem tego organu w sytuacjach tego wymagających, pozyskiwane są różnego typu informacje, które Stocznia przygotowuje na prośbę Rady, a w drugą stronę przekazywane są konkluzje, opinie bądź uwagi do prezentowanych przez Stocznnię na posiedzeniach Rady wniosków i materiałów. Na prośbę Funduszu Rada Nadzorcza umieszcza w agendzie planowanego posiedzenia określone punkty porządku obrad,*

przy czym takie uzgodnienia najczęściej zapadają ustnie. Z kolei przedstawiciele Rady Nadzorczej przekazują projekty niektórych istotnych dokumentów, takich jak Plan Rzeczowo — Finansowy Spółki i zwracają się do pracowników Funduszu o ich zaopiniowanie / przekazanie swoich uwag (...)”.

(akta kontroli str. 2674)

Rady nadzorcze obu stoczni dokonywały m.in. oceny sprawozdań finansowych oraz sprawozdań zarządów z działalności, a zgromadzenia wspólników zatwierdzały sprawozdania rad nadzorczych z działalności oraz sprawozdania finansowe i sprawozdania zarządów z działalności. Nie zostały sporządzone dokumenty, w których Zarząd FRS dokonywałby oceny otrzymanych sprawozdań finansowych i sprawozdań zarządów spółek stoczniowych.

(akta kontroli str. 830-845, 1101-1105, 2674-2675)

[REDAKTED]

[REDAKTED]

(akta kontroli str. 162-275, 1020-1061, 2597)

Podstawowym projektem dla funkcjonowania Stoczni Gryfia była modernizacja infrastruktury okołodokowej niezbędnej dla funkcjonowania DOKu. Do dnia zakończenia kontroli nie została zrealizowana.

[REDAKTED]

(akta kontroli str. 1161-1162, 2471-2476, 2601-2609, 2733-2739)

W sprawozdaniu z działalności FRS za III kwartał 2022 r. przekazanemu Ministrowi Infrastruktury m.in. stwierdzono, że Biuro [REDAKTED] przygotowało koncepcje dla Stoczni Wulkan na utworzenie [REDAKTED] w obszarze nieruchomości i produkcji stoczniowej. Natomiast Biuro [REDAKTED] przeprowadziło analizę alternatywnych wariantów strukturyzacji i zabezpieczeń oraz prace nad koncepcją [REDAKTED] Stoczni Wulkan i FRS, umożliwiającą [REDAKTED].

Odnośnie Stoczni Gryfia wskazano m.in., na podejmowane działania związane z monitorowaniem i rozliczaniem udzielonych pożyczek. Dyrektor Biura [REDAKTED] oświadczyła, że FRS jest obecnie na etapie uzyskiwania zgód korporacyjnych, umożliwiających zaangażowanie w proponowane projekty.

(akta kontroli str. 287-288, 2675)

Stocznia Wulkan nie miała opracowanego programu naprawczego w latach 2019-2022 (do 30.11.). Stocznia Gryfia kontynuowała realizację planu modernizacji z 2020 r. Składała kwartalne sprawozdania z jego wykonania (nie było w nich porównania do założeń przyjętych w planie modernizacji).

(akta kontroli str. 1274-1305, 2694-2695)

Dyrektor Biura [REDAKTOWANE] oświadczyła, że analiza danych monitoringowych nie wykazywała niepokojących zmian wyników w czasie, zatem nie rekomendowano członkom RN sugerowania działań.

(akta kontroli str. 2674)

W sprawozdaniach rocznych z działalności FRS S.A. za lata 2019-2021 stwierdzono m.in., że: (...) *FRS kierując się dobrymi praktykami nadzoru właścicielskiego, dąży do posiadania wpływu na kluczowe decyzje w spółkach, zwiększenie efektywności funkcjonowania tych spółek a przez to zmniejszenie ryzyka utraty wartości zaangażowanego kapitału. W celu ograniczenia ryzyka osiągnięcia stopy zwrotu niższej niż oczekiwana w zakładanym okresie inwestycji FRS S.A. dokonywał oceny opłacalności inwestycji w oparciu o metody rynkowe i prowadził ciągły nadzór nad przebiegiem transakcji (...).*

(akta kontroli str. 318, 352, 389)

Biegli rewidenci badający sprawozdania finansowe Stoczni Wulkan za lata 2019-2022 oraz sprawozdanie Stoczni Gryfia za 2021 r. nie wskazali na zagrożenie braku możliwości kontynuowania działalności przez te podmioty.

(akta kontroli str. 2676)

2.3.1. W wystąpieniu pokontrolnym z kontroli D/21/503 sformułowano sześć wniosków, z czego weryfikacji poddano prawidłowość wykonania jednego z nich, tj. wniosku nr 5 o: podjęcie działań mających na celu renegowanie kontraktu nr BIZM/34/2020 z dnia 14 września 2020 r. zawartego pomiędzy Funduszem, Stoczną Szczecińską i MSR Gryfią SA, uwzględniających analizę opłacalności ekonomicznej kontynuacji jego realizacji na dotychczasowych warunkach. W informacji z 14 kwietnia 2022 r. Zarząd FRS w sprawie. działań podjętych na rzecz wykonania ww. wniosku wskazał, że z uwagi na niezakończony proces projektowania doku, wymagający sporządzenia dokumentacji technicznej i roboczej, która musi być zatwierdzona przez Polski Rejestr Statków S.A., co z kolei rzutuje bezpośrednio na ostateczny koszt budowy doku, strony kontraktu nie mogą jeszcze uzgodnić treści aneksu, który mogłyby podpisać. FRS pismem z [REDAKTOWANE] wezwał wykonawcę Kontraktu do sporządzenia audytu dokumentacji projektowej doku i planu naprawy realizacji jego budowy wraz z aktualizacją planu rzeczowo-finansowego i nowym harmonogramem realizacji budowy.

(akta kontroli str. 38, 39-41)

2.3.2. Spółka (jako Finansujący) 14 września 2020 r. wraz ze Stoczną Gryfia (jako Korzystającym) zawarła⁶⁰ Kontrakt ze Stoczną Wulkan (jako Wykonawcą lub Stoczną) m.in. na zaprojektowanie, skonstruowanie, wybudowanie, wyposażenie, przetestowanie, uruchomienie i wykończenie DOK-u w terminie 17 miesięcy od dnia wejścia w życie Kontraktu⁶¹ za Cenę Kontraktową [REDAKTOWANE]⁶². W Kontrakcie postanowiono również, że: *...jeżeli Korzystający nie będzie gotowy na odbiór DOKu w Uzgodnionej Dacie Dostarczenia powiększonej o [REDAKTOWANE] dni, Finansujący może wskazać inne miejsce dostarczenia z odpowiednim wyprzedzeniem umożliwiającym realizację dostarczenia, a koszt dostarczenia do wskazanego miejsca oraz ewentualne koszty prac dodatkowych będzie pokryty przez [REDAKTOWANE].*

(akta kontroli str. 1700-1807)

⁶⁰ Według Kontraktu FRS i Stoczni Gryfia razem to: Zamawiający.

⁶¹ Kontrakt wszedł w życie [REDAKTOWANE]

⁶² Do kontraktu podpisano [REDAKTOWANE] aneks nr 1, w którym poprawiono, jak stwierdzono w aneksie, oczywistą omyłkę pisarską w art. [REDAKTOWANE]. Kontrakt był przedmiotem dwóch uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z [REDAKTOWANE], w których wyrażona została zgoda na nabycie przez Spółkę aktywa trwałego – doku pływającego o nośności do 27000 TLC za kwotę nie wyższą niż [REDAKTOWANE] i oddaniu tego aktywa trwałego Stoczni Gryfia. Uchwały podjęto na wniosek Zarządu z [REDAKTOWANE]

W tym samym dniu Spółka podpisała ze Stocznią Gryfia Umowę Inwestycyjną, której przedmiotem było ustalenie praw i obowiązków stron w związku z realizacją Przedsięwzięcia, które w umowie zdefiniowano jako: *Gryfia złożyła do (...) FRS wniosek inwestycyjny dotyczący pozyskania i używania DOK-u (...) o nośności 27000t-DOKNR8 i przygotowała Plan Modernizacji, który zakłada pozyskanie DOK-u w leasingu i posadowienie go na własnym terenie po dokonaniu modernizacji infrastruktury sfinansowanej ze sprzedaży należącej do Korzystającego nieruchomości zlokalizowanej w Świnoujściu. W umowie m.in. stwierdzono, że:*

W załączniku nr [] do Umowy Inwestycyjnej m.in. określono, że koszt wykonania modernizacji infrastruktury hydrotechnicznej umożliwiającej posadowienie nowego doku pływającego wyniesie [], koszty finansowe []⁶³, zakup nowego doku [].

(akta kontroli str. 1666-1699, 1804-1807, 1700-1704)

Według pkt. [] Umowy Leasingu wartość Początkowa Przedmiotu Leasingu wynosiła [] i zawierała kwotę, za którą Przedmiot Leasingu został wykonany przez Wykonawcę, koszty transportu oraz wszelkie inne opłaty związane z zakupem i transportem oraz ubezpieczeniem do Miejsca Posadowienia Przedmiotu Leasingu powstałe do dnia podpisania Protokołu Odbioru Przedmiotu Leasingu. Okres leasingu ustalono na [] miesięcy. Pierwsza Rata Leasingowa musiała być wniesiona w pełnej wysokości nie później niż [] dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło wydanie Przedmiotu Leasingu Korzystającemu.

(akta kontroli str. 1763-1803)

[]
(akta kontroli str. 2017-2022)

Prezes Zarządu wyjaśniła: „(...) Zarząd FRS nigdy nie kontestował decyzji Rady Nadzorczej w tym zakresie, uznając je za wyłączną kompetencję organu nadzorczego tej spółki. Mając na uwadze powyższe okoliczności nie uznano za konieczne podejmowanie jakichkolwiek zmian personalnych w Zarządzie SSW czy innych działań w związku z powyższą sytuacją”.

(akta kontroli str. 2632-2633)

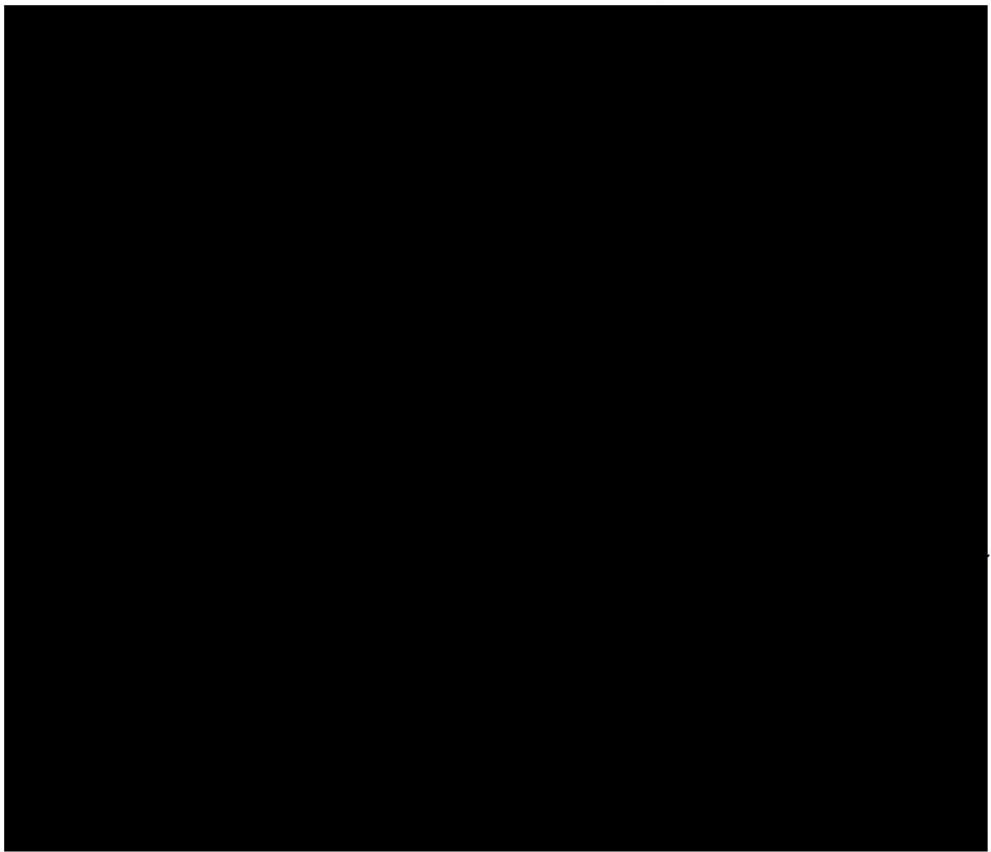
W przedłożonej przez Stocznię Wulkan [] kalkulacji stwierdzono, że koszt zaprojektowania, wybudowania i przeholowania doku wyniesie [] (termin zakończenia prac – [])

(akta kontroli str. 1368-1370)

⁶³ Marża/WIBOR ustalone na: „dzień sporządzenia niniejszego wniosku (odsetki w wysokości 60,1 mln zł, prowizja przygotowawcza w wysokości 2,9 mln zł)”.

(akta kontroli str. 1362-1367)

⁶⁴ Spółka zobowiązała się do zwrotu na rzecz Stoczni Gryfia kwoty 848 530,67 zł netto + VAT, jako 55% kwoty prowizji przygotowawczej.

(akta kontroli str. 2275-2481)

(akta kontroli str. 2412-2459)

[REDACTED]

(akta kontroli str. 2471-2475, 2477-2478)

[REDACTED]

(akta kontroli str. 2472-2473)

[REDACTED]

(akta kontroli str. 2277, 2323, 2476, 2480)

2.3.3 Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury w piśmie do RN Spółki z [REDACTED] wniósł o objęcie szczególnym nadzorem realizacji kontraktu nr BIZM 34/2020 oraz o przeprowadzenie czynności kontrolnych.

(akta kontroli str. 1509-1511)

RN w sprawozdaniu z przeprowadzonych czynności nadzorczych z [REDACTED] stwierdziła m.in., że: *Analiza sposobu procedowania przedmiotowej inwestycji oraz wszelkich czynności z nią związanych w kontekście postanowień uchwał Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki FRS S.A. z [REDACTED] oraz z [REDACTED] wskazuje, że zgodnie z wyjaśnieniami Zarządu wszystkie te postanowienia są na bieżąco realizowane i spełniane w czasie realizacji inwestycji. Dotyczy to zarówno kwestii spełniania warunków ustanowionych w ramach ustalenia wydatkowania środków przekazanych Spółce w ramach podwyższenia kapitału zakładowego oraz wykonania postanowień uchwały nr [REDACTED] z [REDACTED] w sprawie wyrażenia zgody na realizację inwestycji oraz zobowiązania spółki FRS S.A. do ustalenia warunków transakcyjnych co znalazło swoje odzwierciedlenie w kontrakcie BIZM/34/2020 z 14.09.2020 r. RN we wnioskach z przeprowadzonych czynności nadzorczych stwierdziła, że wzrost cen stali spowodował, że Cena Kontraktowa doku określona na kwotę [REDACTED] wrosła; strony zgłaszają potrzebę jego aktualizacji oraz potrzebę aktualizacji harmonogramu budowy Doku z uwagi na opóźnienia związane z wykonaniem projektu technicznego oraz zatwierdzeniem dokumentacji projektowej przez Towarzystwo Kwalifikacyjne; wymagane będzie uzyskanie zaktualizowanych zgód korporacyjnych, niezbędnych do dokończenia budowy doku. RN sformułowała*

trzy zalecenia: 1) bieżące informowanie organów Spółki w zakresie realizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie Doku w oparciu o zawarty Kontrakt; 2) bieżące informowanie organów Spółki w zakresie harmonogramu budowy DOKU w szczególności w związku z informacjami w zakresie opóźnień w realizacji projektu Technicznego Doku i jego zatwierdzenia; 3) w związku z rozważaną renegotiacją warunków Kontraktu zaleca się sporządzenie zaktualizowanej Strategii Działania Spółki.

(akta kontroli str. 1487-1508)

Zarząd Spółki przekazał RN⁶⁵ [redacted] informacji o realizacji kontraktu⁶⁶, w tym [redacted] będące odpowiedzią na sformułowane przez RN zalecenia, w tym: w informacji z [redacted] stwierdzono m.in., że zaawansowanie opracowania projektu Technicznego (PT) wynosi [redacted]%, wysłano do PRS [redacted]% PT, PRS zatwierdził [redacted]% PT, zaawansowanie Projektu Roboczego (PR) wynosi [redacted]%. Natomiast w informacji z [redacted] (tj. sporządzonej po [redacted] miesiącach) stwierdzono, że: „stan zaawansowania wykonania Kontraktu określony wg ilości wykonanej dokumentacji projektu technicznego (PT), został oszacowany na [redacted]%. Prezes Zarządu wyjaśniła, że: *Wiedzę na temat wykonania przez SSW konkretnych prac posiadają Inspektorzy Nadzoru FRS i MSR Gryfia, (...) którzy jako profesjonalisci samodzielnie określają mierniki i stopień zaawansowania wykonania kontraktu (...). Zgodnie z informacją zawartą w aktualnych wówczas Notatkach Informacyjnych Inspektora Nadzoru w pkt 4 miernikiem tym była najwyraźniej ilość wykonanej dokumentacji projektu technicznego. (...)*”.

(akta kontroli str. 1578-1609, 2635-2636)

W powyższych informacjach Zarządu do RN Spółki nie były wykazane niektóre informacje i uwagi Inspektora Nadzoru, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

2.3.4. Spółka [redacted] zawarła umowę z N. sp. z o.o. na świadczenie usługi doradztwa polegającej na wykonywaniu czynności Inspektora Nadzoru Finansującego⁶⁷ przy realizacji budowy doku za kwotę [redacted].

(akta kontroli str. 1618-1623)

Inspektor Nadzoru sporządził m.in. [redacted] raporty częściowe oraz [redacted] notatek informacyjnych⁶⁸, w tym w notatce z [redacted] wskazał m.in., że *właściwym jest rozpatrzenie podjęcia renegotiacji warunków kontraktu w zakresie:* [redacted]

⁶⁹.

[redacted]. *Jak N. przedstawiał wcześniej: jest to właściwe aby plan finansowy – jako dokument kontraktowy – mógł*

⁶⁵ Według stanu na 9 listopada 2022 r.

⁶⁶ [redacted]

⁶⁷ Dalej: Inspektor Nadzoru.

⁶⁸ Według stanu na 13 października 2022 r.

⁶⁹ Uwaga powtórzona w notatce z [redacted]

⁷⁰ Takie samo sformułowanie zawarto w notatce z [redacted]

stanowić podstawę kontroli wykonania przez Stocznię zobowiązań kontraktowych (przeznaczenie pieniędzy z zaliczek wpłacanych przez Finansującego). N. ponownie zwraca, że aktualizowanie planu finansowego budowy doku jest niezbędne po zakończeniu uzgodnień Stoczni i Korzystającego dot. specyfikacji technicznej (funkcjonalności) doku oraz po opracowaniu zaktualizowanych specyfikacji materiałowych wg zatwierdzonej dokumentacji konstrukcyjnej doku”.

(akta kontroli str. 1624-1657)

(akta kontroli str. 1725-1726, 1732)

W wystąpieniu pokontrolnym NIK nr KST.411.003.01.2021 D/21/503 przywołano wyjaśnienia Prezes Zarządu 25 sierpnia 2021 r. (czynności kontrolne zakończyły się 31 sierpnia 2021 r.): *W związku z otrzymanymi od Inspektora Nadzoru informacjami wystąpiły merytorycznej podstawy do renegotjacji kontraktu, o które wnioskowała Stocznia Szczecińska i na dzień udzielenia wyjaśnień planowane było zorganizowanie przez Fundusz spotkania stron kontraktu, które miałyby na celu przedyskutowanie zakresu zmian oraz pilne uzgodnienie chronologii i następstw działań skutkujących wypracowaniem konsensusu między stronami.*

(akta kontroli str.35-36)

Wiceprezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) kierując się m.in. wskazaniem doradcy (N.), (...) strony Kontraktu od dawna miały intencję przystąpienia do renegotjacji Kontraktu, w tym w zakresie ceny, jak i terminu dostawy. Jednakże ze względu na zidentyfikowane błędy w dokumentacji projektowej i narastające problemy komunikacyjne z wykonawcą tej dokumentacji (W.), jak również z uwagi na inne istotne okoliczności przywołujące działanie „siły wyższej” w rozumieniu Kontraktu, na które powołał się Wykonawca, nie było to możliwe właśnie ze względu na brak przywołanej wyżej dokumentacji projektowej zatwierdzonej przez firmę klasyfikującą (PRS) a co za tym idzie, bez projektu doku nie było możliwe sporządzenie ani prawidłowego kosztorysu doku, ani aktualizacja harmonogramu prac (...). Dlatego Wykonawca nie był gotowy przedstawić stronom Kontraktu tych zaktualizowanych dokumentów, aby było możliwe podjęcie renegotjacji Kontraktu i zawarcie aneksu w tym zakresie. Stało się to możliwe dopiero na przełomie III i IV kw. 2022 r. po rozwiązaniu umowy na projektowanie z firmą W., co nastąpiło w [REDAKTED], a następnie po przeprowadzeniu przez Wykonawcę (SSW) ponownego postępowania ws. wyboru nowej firmy projektowej i rozstrzygnięciu tego postępowania oraz po zawarciu z nową firmą projektową (I.) nowej umowy, a także po sporządzeniu przez nową firmę projektową nowej dokumentacji projektowej, a następnie jej zatwierdzenie co najmniej w takim zakresie (...), aby możliwe było

sporządzenie aktualnego kosztorysu doku i zaktualizowanie harmonogramu rzeczowego. (...).

(akta kontroli str. 2587-2589)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) przy okazji renegotjacji Kontraktu, uwzględniono w zmienionych dokumentach kontraktowych wskazania firmy N. z Notatek Informacyjnych, co było planowane i zgodne z intencją FRS od pierwszego takiego wskazania ze strony Inspektora Nadzoru.

(akta kontroli str. 2631-2632)

2.3.5. FRS dysponował obliczeniem wytrzymałości strefowej i lokalnej kadłuba doku z [REDAKTOWANE], a także sporządzoną przez Polski Rejestr Statków S.A. ekspertyza na temat wytrzymałości i konstrukcji kadłuba – doku o udźwigu 24 000 ton z [REDAKTOWANE] wraz z aneksem z [REDAKTOWANE]

(akta kontroli str. 1371-1486)

W złożonym Ministrowi Infrastruktury sprawozdaniu z działalności Spółki za II kwartał 2022 r. informacja o ww. dokumentach oraz o wypowiedzeniu przez Stocznnię Wulkan umowy z dotychczasowym wykonawcą dokumentacji projektowej DOKu nie została ujęta, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W sprawozdaniu w pkt. [REDAKTOWANE] wskazano: *Działania związane z realizacją Kontraktu BIZM 34/2020: a) udział w spotkaniach statusowych dot. realizacji Kontraktu; b) uczestnictwo w opracowaniu projektu trójstronnego porozumienia dot. Kontraktu.*

(akta kontroli str. 276-285)

Stocznia Wulkan [REDAKTOWANE] wypowiedziała umowę dotychczasowemu wykonawcy dokumentacji projektowej DOKu. Stocznia Gryfia w sprawozdaniu z realizacji przedsięwzięcia związanego z modernizacją infrastruktury na potrzeby posadowienia DOKu nr 8 według stanu na [REDAKTOWANE] stwierdziła m.in., że: „(...) Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem SSW wyrażonym w piśmie z [REDAKTOWANE] SSW planuje osiągnąć gotowość do prób końcowych doku i do przekazania doku w [REDAKTOWANE] W ocenie MSRGRG wskazany termin będzie trudny do osiągnięcia. (...) Projektant przekazał przedmiar robót i kosztorys inwestorski, który po wstępnej analizie i weryfikacji oraz korekcie Zamawiającego, wynosił [REDAKTOWANE] (...). Nakłady poniesione w zakresie projektu inwestycyjnego pozyskania nowego doku nr 8 i modernizacji infrastruktury niezbędnej do posadowienia tego doku, wg stanu na [REDAKTOWANE] (po księgowym zamknięciu miesiąca), wynoszą łącznie [REDAKTOWANE] (...).

(akta kontroli str. 1610-1617, 2068-2071)

2.3.6. [REDAKTOWANE]

[REDAKTOR]
[REDAKTOR]
(akta kontroli str. 1711-1712)

FRS przedstawił [REDAKTOR] pisma otrzymane od Stoczni Wulkan, które zakwalifikował jako spełniające postanowienia art. [REDAKTOR] Kontraktu, tj.: a) pismo z [REDAKTOR] i [REDAKTOR]

(akta kontroli str. 1829-1834)

Inżynier Kontraktu w notatce z 18 lipca 2022 r. stwierdził m.in., że: *Zdaniem N. dla Zamawiającego wyjaśnienie i ustalenie są niezbędne aby określić odpowiedzialność kontraktową Stoczni - Wykonawcy doku: czy i w jakim zakresie stwierdzony stan i przyczyny powstały w wyniku okoliczności będących (lub nie będących) w zakresie działania i czynności Stoczni – Wykonawcy doku.*

(akta kontroli str. 1651)

Prezes Stoczni Wulkan w udzielonej informacji⁷¹ dotyczącej liczby powiadomień Spółki skierowanych do FRS wraz z dokumentami, o których mowa w Artykule [REDAKTOR] Kontraktu oraz liczby powiadomień skierowanych do FRS, o których mowa w Artykule [REDAKTOR] Kontraktu stwierdził, że: *SSW [REDAKTOR], w trybie roboczym informowała jedynego wspólnika (tj. FRS S.A.) o wadliwości dokumentacji dostarczanej przez W. oraz o faktach [REDAKTOR] wzywania W. do zmiany wadliwego sposobu realizacji umowy, podejmowanych próbach naprawienia wadliwego projektu (i procesu projektowania). Przedstawiciele wspólnika SSW również kilkakrotnie czynnie uczestniczyli w ww. czynnościach mających na celu doprowadzenie do zmiany i naprawy wadliwego wykonywania przedmiotu umowy przez W., zwracając się m.in. bezpośrednio do wspólnika W. oraz próbując zmotywować przedstawicieli W. do rozpoczęcia zgodnej z umową realizacji umowy, co nie doprowadziło do zakładanego rozwiązania. 1. Pismo z [REDAKTOR] w sprawie wyboru dostawcy dźwigów i współpracy przy wykonywaniu kontraktu. 2. Pismo z [REDAKTOR] wykonanie zastępcze systemu balastowego dla doku. 3. Pismo z [REDAKTOR] w sprawie audytu dokumentacji projektowej doku. 4. korespondencja mailowa do FRS z [REDAKTOR] wraz z załącznikami o współpracy z W. 5. Pismo z [REDAKTOR] w sprawie realizacji postanowień dotyczących dokumentacji technicznej doku. 6. notatka służbowa ze spotkania w dn. [REDAKTOR] w sprawie projektu technicznego doku w obecności przedstawicieli FRS. Zarząd informował FRS o zdarzeniach mających wpływ na realizację Harmonogramu Rzeczowo- Finansowego takich jak zakup materiałów i urządzeń wymagających wpłaty zaliczek na poczet przyszłych dostaw oraz działań własnych takich jak rozpoczęcie obróbki materiałów na dok zwracając uwagę na potrzebę renegotjacji kontraktu z uwagi na zmianę kontekstu na rynku wyrobów stalowych. 7. Pismo z [REDAKTOR] informacja o zawartych umowach na dostawę materiałów i urządzeń. 8. Pismo z [REDAKTOR] waloryzacji kosztów zakupu materiałów na dok. 9. Pismo z [REDAKTOR] waloryzacja ceny kontraktowej zakupu stali. 10. Pismo z [REDAKTOR] - wyznaczenie składu nadzoru nad budowa doku. 11. Pismo z [REDAKTOR] informacja o rozpoczęciu obróbki stali w SSW. 12. Pismo z [REDAKTOR] udostępnienie raportu inspektora nadzoru. 13. Pismo z [REDAKTOR] stanowisko SSW w sprawie działania inspektora nadzoru. 14. Pismo z [REDAKTOR] w sprawie statusu budowy doku. 15. Pismo z [REDAKTOR] w sprawie renegotjacji kontraktu. 16. Pismo z [REDAKTOR] (powinno być [REDAKTOR]) porozumienie w sprawie renegotjacji kontraktu.*

(akta kontroli str. 2060-2061, 2483-2544)

Wiceprezes Zarządu Spółki wyjaśniła, że: *FRS był cyklicznie informowany tak pisemnie (dwa przykłady powiadomień Wykonawcy doku zostały przekazane w toku*

⁷¹ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

aktualnej kontroli NIK) o okolicznościach mających negatywny wpływ na realizację kontraktu BIZM/34/2020, jak i ustnie w trakcie spotkań i rozmów roboczych i spotkań statusowych dot. budowy doku. W wyniku zawartego w dniu [REDAKTOWANE] przez Finansującego - FRS S.A. i Korzystającego - MSR Gryfia S.A. z Wykonawcą - Stoczną Szczecińską „Wulkan” sp. z o.o. Porozumienia w sprawie renegotjacji Kontraktu Nr BIZM/34/2020 z dn. 14 września 2020 r. () Wykonawca w § [REDAKTOWANE] Porozumienia został wprost wezwany do zebrania oraz przedstawienia okoliczności i dowodów na potwierdzenie wystąpienia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zwłoką (opóźnieniem) Wykonawcy w wykonaniu Kontraktu, a wystąpieniem „siły wyższej” przewidzianej w Kontrakcie (...). Wykonawca wymienił te okoliczności i przedstawił dowody w załączniku [REDAKTOWANE] aneksu nr 2 do Kontraktu.

(akta kontroli str. 2592)

(akta kontroli str. 1711-1712)

Prezes Zarządu Stoczni Wulkan w udzielonej informacji dotyczącej przyczyn, które w jego ocenie utrudniły lub uniemożliwiły terminową realizację Kontraktu, stwierdził m.in., że: *Podstawowa przyczyną, która utrudniła i opóźniła realizację kontraktu były okoliczności związane i zależne od nienależytego wykonania umowy przez Biuro Projektowe W. oraz zmiana cen a także okresowo ograniczona dostępność materiałów, towarów i usług niezbędnych do realizacji Kontraktu. Podjęte próby wpłynięcia na W. w celu zmiany realizacji umowy i uzyskania przydatnej dla SSW dokumentacji projektowej Doku nie przyniosły spodziewanego efektu. W proces ten zaangażowane były wszystkie strony Kontraktu (...) już od października 2021 r. Niestety pomimo wspólnych działań (...) nie otrzymano oczekiwanych i spodziewanych efektów. Przykładem takich działań naprawczych było, (...) złożenie w dniu [REDAKTOWANE] oświadczenia o wykonawstwie zastępczym na projekt techniczny i roboczy systemu balastowego doku. Pomimo wdrożenia procedur tak skrajnych (...), po krótkim okresie poprawy sposobu procedowania po stronie W., wkrótce okazało się, że prowadzenie projektu przez W. nie daje w rozumieniu SSW rękojmi jego prawidłowego zakończenia. Wobec powyższego, po uzyskaniu niezależnej, zewnętrznej ekspertyzy, na skutek działań oraz zaniechań W. było złożenie w dniu [REDAKTOWANE] oświadczenia o odstąpieniu od umowy na wykonanie dokumentacji technicznej Doku w postaci Projektu Technicznego (PT), Projektu Roboczego PR oraz dokumentacji zdawczej w zakresie niewykonanym. (...) (równolegle) na terenie RP występowała (...) epidemia COVID-19. (...). Nadto (...) był kryzys na rynku surowców oraz materiałów i urządzeń m.in. niezbędnych do wykonania Kontraktu. (...) Okoliczności te pozostają całkowicie niezależne od SSW a nadto nie mogły być przez strony Kontraktu przewidziane w chwili jego zawierania. Nasilenie negatywnych skutków sytuacji rynkowej (...) nastąpiło w wyniku działań wojennych na terenie Ukrainy. W ten sposób treść Kontraktu stała się w obecnych realiach niemożliwa do wykonania.*

(akta kontroli str. 2060, 2062-2063)

Odnośnie procesu wyboru wykonawcy dokumentacji projektowej DOKU Prezes Zarządu Stoczni Wulkan poinformował m.in., że: (...) *Biuro projektowe W. zostało wybrane po przeanalizowaniu oferty handlowej [REDAKTOWANE] oraz na bazie [REDAKTOWANE]. Przy dokonywanym wyborze Spółka kierowała się*

również

(akta kontroli str. 2060-2061, 2063-2065, 2068-2266)

W sprawie przesłanek zawarcia Kontraktu, który miał być realizowany w formule „zaprojektuj i wybuduj” Prezes Zarządu Stoczni Wulkan poinformował, że: „(...) Polscy wykonawcy w okresie pandemii 'z dnia na dzień' stracili możliwość kontraktowania dla i wykonawstwa zleceń przez zleceniodawców zachodnioeuropejskich. W tej sytuacji przedmiotowy kontrakt wydawał się naturalnym sposobem reakcji na postępujący kryzys. Dla Stoczni była to również szansa na pokazanie możliwości w nowym segmencie produkcji okrętowej, zaoferowanie na rynku kolejnego produktu i pozyskanie klientów z danego obszaru. (...).

(akta kontroli str. 2060-2061, 2066-2067)

Określając poziom pokrycia kosztów budowy doku otrzymywanymi zaliczkami od FRS; kwot - środków własnych, jakie Stocznia Wulkan, przeznaczyła na realizację Kontraktu oraz wpływu jego realizacji na wynik finansowy Stoczni za 2021 r. i 2022 r. Prezes Zarządu Stoczni Wulkan poinformował, że: *W ramach realizacji kontraktu (...) Spółka otrzymała zaliczki w kwocie . Na dzień zrealizowany koszt własny budowy doku wyniósł Spółka poniosła również wydatki w kwocie które stanowią w kwocie oraz kwocie . Koszty opracowania technologii spawalniczej wyniosły , zakup dokumentacji projektowej (...).* *W związku z realizacją przedmiotowego kontraktu Spółka w 2021 r. założyła rezerwę na w wysokości , która obciążała wynik finansowy tego roku. W roku 2022 wpływ realizacji kontraktu na bieżący wynik finansowy jest neutralny, gdyż (...) przychody są ustalane do wysokości poniesionych kosztów, aż do chwili osiągnięcia % stopnia zaawansowania prac. W związku z podpisanym już aneksem nr 2 do kontraktu planowane jest rozwiązanie całej założonej rezerwy, co spowoduje znaczącą poprawę wyniku finansowego Spółki.*

(akta kontroli str. 2060-2061, 2482-2483)

Wiceprezes Zarządu wyjaśniła, że: (...) zgodnie z Kontraktem żadna wypłata zaliczek(...) nie była uzależniona od poziomu procentowego wykonania rzeczowego przedmiotu Kontraktu, ale od spełnienia warunków określonych we wspomnianym załączniku DI i innych postanowień Kontraktu. (...) W przypadku realizacji Kontraktu gros środków pochodzących z pierwszych trzech zaliczek zostało przeznaczonych m.in. na: dokumentację projektową (PT i PR), ale zwłaszcza i przede wszystkim na zamówienia i zaliczkowania materiałów, towarów i usług, które potem zużywane są w toku realizacji produkcji, a w niedużym zakresie przekładają się na realne wykonanie pierwszych elementów konstrukcyjnych sekcji pontonów, baszt segmentów doku. Podobnie, zamówienia i zaliczkowania urządzeń i materiałów, na które trzeba długo czekać od dostawców, zamawiane są na początku realizacji mimo, iż zostaną wbudowane w dok dopiero na późniejszych etapach budowy. Jednak brak takiego zamówienia w odpowiednim momencie i dokonania wymaganej przez dostawców zapłaty, spowodowałoby opóźnienia w procesie budowy, z uwagi na

wspomniane długie oczekiwanie na dostawę. (...). Stąd stopień wypłaty zaliczek nie koresponduje z analogicznym procentowo postępowaniem prac budowlanych.

(akta kontroli str. 2590)

W sprawie określonej przez Stocznnię Wulkan liczby projektów składających się na dokumentację Projektu Technicznego DOKu i ile z nich zostało dotychczas wykonanych oraz ile projektów zostało zatwierdzonych przez Polski Rejestr Statków S.A., a ponadto jaki procent zakresu rzeczowego Kontraktu one obejmują, Prezes Zarządu Stoczni Wulkan poinformował, że: *Według stanu na [REDAKTOWANE] Projekt Techniczny doku B973 składa się ze [REDAKTOWANE] rysunków (części)⁷². (...) Podczas pracy nad naprawą dokumentacji Projektu Technicznego przez nowe biuro projektowe wyszło, że większość dokumentacji wymaga ponownego zatwierdzenia w PRS. Wykonanie zakresu rzeczowego w zakresie kadłuba doku szacuje się na [REDAKTOWANE]% - w zakresie przyjętym na naprawiany dok*"

(akta kontroli str. 2628-2629)

Prezes Zarządu Polskiego Rejestru Statków S.A. w udzielonej informacji⁷³, stwierdził m.in., że: (...) *PRS zaczął zgłaszać swoje uwagi do dokumentacji technicznej na początku lipca 2021 r. Dotyczyły one grupy [REDAKTOWANE]. Część naszych uwag wprowadzono i otrzymaliśmy poprawioną dokumentację od Projektanta – W. Część uwag nie została jednak wyjaśniona co poskutkowało m.in.*

[REDAKTOWANE]
wymagania przepisowe, co w konsekwencji doprowadziło do konieczności wprowadzenia zmian do projektu, które umożliwią dokowanie jednostek tzw. referencyjnych (wskazanych przez Zamawiającego). Wersja dokumentu dotycząca wytrzymałości wzdłużnej z rzeczywistym rozkładem mas dla jednostek referencyjnych (...), nie wpłynęła oficjalnie do PRS do chwili obecnej. (...) Zwróciliśmy również uwagę, iż rozpatrywana wersja dokumentacji zakładała [REDAKTOWANE]

Dodatkowo w przekazanych przez nas uwagach znalazły się zapisy dotyczące [REDAKTOWANE]

Po wprowadzeniu zmian do projektu dokumentacja została zatwierdzona w marcu 2022 r. Dokumentacja systemu [REDAKTOWANE] nie została zatwierdzona ze względu na uwagi do projektu związane z brakiem zapewnienia zdalnego sterowania [REDAKTOWANE]. Dokumentacja elektryczna została rozpatrzona pozytywnie i zatwierdzona, jednakże w związku z całkowitą zmianą koncepcji systemu

⁷² W tym [REDAKTOWANE] były zatwierdzone, a [REDAKTOWANE] zatwierdzone z uwagami przez Polskie Rejestr Statków S.A.

⁷³ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f) ustawy o NIK.

balastowego powinna być opracowana na nowo i uwzględniać wprowadzone zmiany. W związku z całkowitą zmianą projektu doku dokumentacja będzie rozpatrywana od początku. W związku z tym zawarto ze Stocznią WULKAN stosowny aneks do obowiązującej Umowy. Wstępne nowe założenia projektowe i obliczenia konstrukcji zostały już rozpatrzone pozytywnie. Dokumentacja konstrukcyjna nowego projektu zaczęła wpływać w ostatnim tygodniu września 2022 r. do PRS i jest na bieżąco, sukcesywnie rozpatrywana. Termin zatwierdzenia uzależniony jest od tempa pracy projektanta i terminów złożenia kompletnego projektu. Proces zatwierdzania dokumentacji trwa ponad rok. W tym czasie odbyło się wiele spotkań z projektantami i stocznią, wymieniono dużą ilość różnej korespondencji, (...) z uwagami i uzgodnieniami.

(akta kontroli str. 2270-2274)

2.3.7. Prezes Zarządu w sprawie konsekwencji pozytywne/negatywne, jakie w ocenie Spółki wynikają z braku wykonania Kontraktu oraz Umowy Inwestycyjnej wyjaśniła, że: *Poza obiektywnym, podyktowanym czynnikami zewnętrznymi, wzrostem kosztów dokończenia budowy doku, opóźnieniem realizacji tej budowy z powodu początkowych wad projektowych i perturbacji z wykonawcami projektu technicznego, za główną negatywną konsekwencję tego stanu rzeczy należy uznać opóźnienie realizacji Projektu Modernizacji MSRGR, co odsuwa w czasie osiągnięcie przez stocznię korzyści ekonomicznych związanych z modernizacją jej bazy produkcyjnej. (...) realizacja przedsięwzięcia nie była możliwa, zgodnie z pierwotnie założonymi w Kontrakcie parametrami (...). Dnia [REDAKTOWANO] FRS (zamawiający) i SSW (wykonawca) zawarły Aneks nr 2 do Kontraktu, uwzględniający nowe warunki i terminy jego realizacji, oraz Porozumienie dot. Umowy Inwestycyjnej. Stwarza to realistyczne warunki pomyślnej realizacji obu umów, co wraz z dokonanymi w porę zmianami technicznymi w sferze projektowej przybliży MSRGR do osiągnięcia pożytków z korzystania z doku o właściwych parametrach eksploatacyjnych.*

(akta kontroli str. 2637)

W przyjętym w 2020 r. planie modernizacji Stoczni Gryfia na lata 2020-2030 założono m.in. że od 2023 r. DOK generował będzie przychody na poziomie ok. [REDAKTOWANO] rocznie. Zostaną wycofane z eksploatacji doki nr [REDAKTOWANO] oraz pontony nr [REDAKTOWANO]. Całość nakładów związanych z pozyskaniem nowego doku miała wynieść [REDAKTOWANO], które w całości miały być sfinansowane ze [REDAKTOWANO]. Parametry nowego doku miały pozwolić na dokowanie m.in.: wszystkich masowców [REDAKTOWANO]

(akta kontroli str. 2730-2739)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W informacjach Zarządu do RN Spółki kierowanych po sprawdzeniu przez RN realizacji Kontraktu nie były wykazane niektóre informacje i uwagi Inspektora Nadzoru, dotyczące m.in. zasadności renegotjacji kontraktu; zmiany załącznika nr [REDAKTOWANO] oraz nie informowano o przyczynach braku wdrożenia przez Spółkę uwag Inspektora. Np. nie została przekazana: a) informacja o kosztach budowy doku oszacowanych przez N. na [REDAKTOWANO] zawarta w Raporcie częściowym nr [REDAKTOWANO] z [REDAKTOWANO]; b) uwaga zawarta w notatce z [REDAKTOWANO] o treści: „N. ocenia, że w niezmienionej sytuacji kontraktowej techniczne możliwości produkcji elementów doku w Stoczni wystarczą na ok. [REDAKTOWANO] tygodni pracy (w obecnym ograniczonym zakresie) - do końca tyg. nr [REDAKTOWANO]. N. ocenia, że stwierdzone braki dokumentacji projektowej, rozbieżności co do źródeł tych braków i sposobu ich usunięcia oraz utrzymujący się brak załatwienia sprawy ze strony kontrahentów Stoczni stanowią

istotny niezależny od Stoczni czynnik ryzyka dla powodzenia całego projektu. Zdaniem N., uwzględniając trwające już działania Stoczni przy wyjaśnianiu sprawy, dokumentami dającymi podstawy do skutecznego domagania się od Kontrahentów usunięcia braków Stocznia może dysponować za ok. [REDACTED] miesiące - do końca tyg. nr [REDACTED]"; c) uwaga z notatki z [REDACTED] o treści: Zdaniem N. obecne trudności związane z istotnymi brakami w dokumentacji projektowej doku spowodowane są przede wszystkim niedostatecznym określeniem w Art. [REDACTED] [przedmiot kontraktu] umowy na wykonanie i dostawę doku czynności / zobowiązań Stron dot. części „projektowej” Kontraktu. W ocenie N., dotyczy to w różnym stopniu wszystkich Stron Kontraktu”; d) uwagi i wnioski z notatki z [REDACTED], w tym: (...) N. potwierdza, że wyczerpane zostały dla Stoczni możliwości prawidłowego wykonywania Kontraktu. Pozostają aktualne wcześniej przedstawione oceny N. w tym zakresie. b) N. ponownie potwierdza aktualność rekomendowanych wcześniej zmian Kontraktu poprzez: i) uzupełnienie art. [REDACTED] Kontraktu [przedmiot kontraktu] poprzez wpisanie nowego Zdaniem N., w istniejących obecnie warunkach wyczerpane zostały dla Stoczni możliwości prawidłowego wykonywania Kontraktu. Pozostają aktualne wcześniej przedstawione oceny N. w tym zakresie. c) N. ponownie rekomenduje w możliwie najkrótszym czasie zawarcie przez Finansującego / Zamawiającego i Stocznę porozumienia zawierającego: i) oświadczenie zgody Stron na dokonanie rekomendowanych zmian Kontraktu i zawarcia odpowiedniego aneksu nie później niż do końca tyg. nr [REDACTED]”.

(akta kontroli str. 1579-1609, 1631-1632, 1643-1646, 1649-1650, 1660-1665)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że: Informacje dla Rady Nadzorczej FRS wykorzystują dane i informacje pochodzące od Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia, a także zawarte w Notatkach Informacyjnych i Raportach Częściowych Inspektora Nadzoru (...) w zakresie, o który prosiła Rada Nadzorcza FRS. Wszelkie najbardziej istotne informacje dotyczące statusu prac projektu były przekazywane zarówno pisemnie, jak i dopowiadane ustnie bezpośrednio na posiedzeniach Rady Nadzorczej FRS. (...) wszelkie uwagi czy sugestie Inspektora Nadzoru miały i nadal mają charakter wyłącznie informacyjny, a nie nakazowy lub natychmiast wykonawczy dla FRS czy pozostałych dwóch stron kontraktu (...).pragniemy poinformować, że Aneks nr 2 do Kontraktu zrealizował uwagi, sugestie i postulaty Inspektora Nadzoru.

(akta kontroli str. 2636)

Ze względu na wagę opinii sformułowanych przez Inspektora Nadzoru (podmiotu wybranego przez Spółkę) rzetelnym i celowym było w ocenie NIK pisemne powiadomienie Rady Nadzorczej FRS o jego głównych, powtarzających się rekomendacjach i spostrzeżeniach związanych z realizacją Kontraktu.

2. FRS nierzetelnie sporządził, przedłożone Ministrowi Infrastruktury, sprawozdanie z działalności Spółki za II kwartał 2022 r. w części 4.4. dotyczącej realizacji Kontraktu. Nie została w nim ujęta informacja o wykonanym: obliczeniu wytrzymałości strefowej i lokalnej kadłuba DOKu z [REDACTED]; ekspertyzie na temat wytrzymałości i konstrukcji kadłuba – doku o udźwigu 24 000 ton z [REDACTED] wraz z aneksem z [REDACTED] (oba dokumenty autorstwa Polskiego Rejestru Statków S.A.), w którym stwierdzono w nim m.in., że: [REDACTED]

[REDACTED]. A także nie poinformowano o wypowiedzeniu [REDACTED] przez Stocznę Wulkan umowy wykonawcy dokumentacji projektowej DOKu.

(akta kontroli str. 276-285, 1372-1486, 2068-2071)

Wiceprezes Zarządu wyjaśniła, że: FRS składa sprawozdania kwartalne do Ministerstwa Infrastruktury nt. sytuacji w przedsiębiorstwie spółki oraz z decyzji i działań swoich organów korporacyjnych, a także informuje o faktach i zdarzeniach,

na które miała bezpośredni wpływ lub brała w nich bezpośredni udział. Obydwa ww. dokumenty nie wiązały się bezpośrednio z FRS, ani nie były wynikiem jakichkolwiek działań ze strony FRS, ponieważ ekspertyza PRS-u⁷⁴ została zlecona temu podmiotowi przez Stocznnię „Wulkan” sp. z o.o., a akt wypowiedzenia umowy z dotychczasowym projektantem doku był czynnością jednostronną także tej spółki. Natomiast o ww. dokumentach, a także o wnioskach w nich zawartych i skutkach z nich wynikających, Zarząd FRS informował Radę Nadzorczą FRS na posiedzeniach Rady Nadzorczej, w której składzie znajdują się przedstawiciele powołani przez Ministra Infrastruktury, a zwłaszcza w pisemnej informacji z realizacji Kontraktu (...)

(akta kontroli str. 2593)

Pisemne informacje, o którym mowa w powyższym wyjaśnieniu złożone zostały RN FRS [REDAKTURA]. Jednak ze złożonych w toku kontroli NIK wyjaśnień wynika, że dla FRS i spółek stoczniowych były to dokumenty o podstawowym znaczeniu uzasadniającym wypowiedzenie umowy z wykonawcą dokumentacji projektowej. Doszło do niego w miesiącu, w którym według Kontraktu powinno nastąpić oddanie DOKu do użytku. W ocenie NIK celowym i rzetelnym było poinformowanie o tym fakcie Ministra Infrastruktury (który wykonuje w imieniu Skarbu Państwa, tj. stu procentowego akcjonariusza FRS, prawa z akcji i udziałów).

OCENA CZĄSTKOWA

FRS przeprowadzał analizy odnośnie sytuacji spółek stoczniowych. W związku z ujemnymi wynikami netto Stoczni Wulkan, opracowane zostały działania mające m.in. na celu poprawę jej wyniku finansowego.

FRS aby wykonać wniosek NIK z kontroli D/21/503 o podjęcie działań mających na celu renegocjację Kontraktu, uwzględniających analizę opłacalności ekonomicznej kontynuacji jego realizacji na dotychczasowych warunkach m.in. zawarł we [REDAKTURA] porozumienie z Wykonawcą DOKu a [REDAKTURA] podpisał Aneks Nr 2 do Kontraktu, Porozumienie do Umowy Inwestycyjnej oraz Porozumienie do Umowy Leasingu, w których postanowiono m.in. że przedsięwzięcia zostać mają wykonane nie później niż do 30 września 2024 r.⁷⁵, za łączną kwotę⁷⁶ [REDAKTURA].

Oba zadania nie zostały wykonane w zakładanych pierwotnie terminach oraz nie zostały w tym czasie podpisane aneksy do umów zmieniające termin ich realizacji. W ocenie NIK w przypadku podmiotów, które nie byłyby powiązane ze sobą kapitałowo istnieje znaczne prawdopodobieństwo, że zmawiający naliczyłby wykonawcy kary umowne i je egzekwował wraz pozostałymi konsekwencjami wynikającymi z postanowień umownych. FRS w stosunku do Stoczni Wulkan nie podjął żadnego z powyższych działań.

[REDAKTURA] Za przyczyny braku ich realizacji, wyznaczenia nowej daty wykonania i wzrostu kosztów obu przedsięwzięć (ze [REDAKTURA] do [REDAKTURA], tj. o [REDAKTURA]) uznano okoliczności zewnętrzne, niezależne od FRS i spółek stoczniowych, tj.: pandemię COVID-19; niekorzystne okoliczności oraz niemożliwie do przewidzenia zmiany na rynku surowcowym, towarów i usług niezbędnych do wykonania Kontraktu oraz wojnę w bezpośrednim sąsiedztwie Polski, a także nienależyte wykonanie przez projektanta DOKu dokumentacji projektowo-konstrukcyjnej.

⁷⁴ Polski Rejestr Sądowy S.A.

⁷⁵ Pod warunkiem wejścia w życie Aneksu nr 2 do Kontraktu w terminie do [REDAKTURA]

⁷⁶ Według Aneksu nr 2 do Kontraktu nr BIZM/34/2020 budowa doku miała kosztować [REDAKTURA] a podpisanym także [REDAKTURA] Porozumieniu w sprawie zasad dalszego wykonywania Umowy Inwestycyjnej z 14 września 2020 r. maksymalny koszt Modernizacji Infrastruktury oszacowano na [REDAKTURA].

FRS zaakceptował (jako Zamawiający DOK) fakt, że Wykonawca (Stocznia Wulkan) nie złożył [REDAKTOWANE] pisma spełniającego wymogi określone w art. [REDAKTOWANE] Kontraktu

[REDAKTOWANE]
Ustanowiony przez FRS Inżynier Kontraktu od [REDAKTOWANE] co miesiąc podnosił m.in. zasadność renegotjowania Kontraktu, a w [REDAKTOWANE] wskazywał na konieczność wyjaśnienia i określenia *odpowiedzialność kontraktową Stoczni - Wykonawcy doku:* [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Wskazana wojna w Ukrainie rozpoczęła się 24 lutego 2022 r., tj. w 14 miesiącu realizacji kontraktu (trzy miesiące przed końcowym terminem jego ukończenia).

NIK zauważa, iż opóźniająca się realizacja Kontraktu wpłynęła na wyniki finansowe generowane przez Stocznnię Wulkan. Zysk netto z 2,6 mln zł na koniec 2019 r. uległ obniżeniu do (-)19,4 mln zł na koniec 2021 r. Strata netto na koniec października 2022 r. wyniosła: [REDAKTOWANE]. Natomiast w planie modernizacji Stoczni Gryfia z 2020 r. na lata 2020-2030 założono m.in., że od 2023 r. DOK miał generować przychody w kwocie [REDAKTOWANE].

FRS w sprawozdaniu za II kwartał 2022 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury nie powiadomił m.in. o wypowiedzeniu umowy przez Stocznnię Wulkan wykonawcy dokumentacji projektowej, a w informacjach przedkładanych Radzie Nadzorczej, w związku ze sformułowanymi przez nią zaleceniami, nie powiadomił o części istotnych uwag i rekomendacji sformułowanych przez ustanowionego przez Spółkę Inżyniera Kontraktu, co było działaniem nierzetelnym.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek Wykazywanie w składanych Ministrowi Infrastruktury sprawozdaniach kwartalnych oraz pismach kierowanych do Rady Nadzorczej FRS istotnych informacji, które dotyczą realizacji Kontraktu.

Uwagi Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

⁷⁷ W Kontrakcie FRS i Stocznia Gryfia określani zostali, jako Zamawiający.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, grudnia 2022 r.

Kontroler:

Radosław Kropiowski
doradca ekonomiczny

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
Podpis